БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

17-йил чиқиши.
№ 73 (4329).
15 АПРЕЛЬ
ЧОРШАНБА
1970 йил.
Баҳоси 2 тийин.

ИЛҒОРЛАРГА МУКОФОТЛАР

Чирчиқ электрохимия комбинатининг коллективи беҳад шод: КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС ана шу комбинатни Ленин юбилейи Фахрий ёрлиғи билан мукофотладилар. 14 апрелда Чирчиқ химикларига ана шу юксак мукофотни Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов топширди.

«Узбекуголь» комбинатининг кўмир қазиб чиқарувчи кончилари юбилей арафасида олган ўз мажбуриятларини орттириб шараф билан бажардилар. КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС ана шу илғор комбинатни юбилей фахрий ёрлиғи билан мукофотлади. Бу мукофотни Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов топширди.

14 апрелда Тошкент радио уйи ва овоз ёзиб олиш коллективига Ленин юбилейи Фахрий ёрлиғи топширилди. КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС бу коллективни юбилей олди мусобақасида муваффақиятларга эришганлиги учун шу юксак мукофот билан тақдирладилар.

Худди шу куни М. Горький номидаги давлат академик рус драм театри коллективига ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Радио эшиттириш ва Телевидение давлат Комитетининг «Лениннома» ижодий бирлашмаси коллективига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Республика Министрлар Совети ва Ўзбекистон Касаба союзлари советининг мукофоти — Ленин юбилейи Фахрий ёрлиғи топширилди.

Мукофотларни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов топширди. (ЎзТАГ).

ЭКОНОМИКАНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ— БУТУН ПАРТИЯ, БУТУН ХАЛҚ ИШИ

ХАРЬКОВ ТРАКТОРСОЗЛАРИНИНГ БАЙРАМИ

Серго Оржоникидзе номидаги Харьков трактор заводи мамлакатимизда шонли меҳнат анъаналари билан шуҳрат қозонган. Унинг кўп минг кишилик коллективи социалистик қишлоқ хўжалигини илғор техника билан таъминлаш тўғрисидаги Ленин васиятларининг амалга оширилишига салмоқли ҳисса қўшиб келмоқда.

Харьков трактор заводи қишлоқ хўжалигини тракторлар билан таъминлаш вазифаларини бажаришда эришган муваффақиятлари, ватан тракторсозлик саноатини ривожлантиришга катта ҳисса қўшганлиги ва миллионинчи трактор ишлаб чиқарганлиги муносабати билан Ленин ордени билан мукофотланди.

Байрамона безатилган ХТЗ маданият саройини ишлаб чиқариш илғорлари — корхоналарнинг ишчилари, инженерлари, техниклари ва хизматчилари, партия, совет, комсомол, касаба союз ташкилотларининг намояндалари, шаҳар жамоатчилигининг вакиллари тўлғазишди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари П. Е. Шелест, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолигига кандидат, Украина ССР Министрлар Советининг раиси В. В. Щербицкий, Украина ССР Олий Совети Президиумининг раиси А. П. Ляшко, корхонанинг донгдор кишилари президиумга чиқиб келганларида йиғилиш аҳли уларни гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олди.

Завод партия комитетининг секретари Г. А. Правилов тантанали йиғилишни очади.

Оркестр Совет Иттифоқи ва Украина ССР Давлат гимнларини ижро этади. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг состави йиғилишнинг фахрий президиумига баланд руҳ билан сайланади.

Завод байроғи ҳамда КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг эсдалик байроғи тантанали марш садолари остида залга олиб кирилади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежневга сўз берилади. Йиғилиш қатнашчилари ўринларидан туриб, уни узоқ давом этган гулдурос қарсақлар билан табриклашади.

Йиғилишда завод директори В. В. Библик, ХТЗнинг пўлат қуювчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Ф. С. Амелин, темирчилик цехининг бошлиғи Я. Т. Белинко, токарь Людмила Богусловская сўзлашди.

Украина Компартияси Харьков шаҳар партия комитетининг биринчи секретари И. Е. Лбога ХТЗ меҳнаткашларини юксак мукофот билан қизғин табриклади. «Серп и молот» моторсозлик заводи партия комитетининг секретари И. И. Сахнюк шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари номидан тракторсозларга самимий салом топширди.

«Красная волна» совхозининг механизатори Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Т. Замлелий қишлоқ хўжалиги ходимлари номидан гапирди.

Тантанали йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига баланд руҳ билан табрикнома қабул қилишди.

Йиғилиш тугайди. Шонли коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети шарафига, Совет ҳукумати, коммунизм бунёдкори — совет халқи шарафига залнинг ҳамма чеккаларидан айтилган хитоб сўзлари янграб туради.

М. ГЕРАСИМОВ,
В. КУЛИКОВ.
(ТАСС махсус мухбирлари).

ХАРЬКОВ. 1970 йил 13 апрель. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Серго Оржоникидзе номли Харьков трактор заводи коллективига Ленин орденини топширмоқда. В. Кошевой ва А. Татаренко телефотоси. (ТАСС). «Сельская жизнь».

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Харьков трактор заводи коллективи ҳаётидаги катта ва қувончли воқеани—бугун унга Ленин ордени топширилишини нишонламоқ учун биз бу ерга тўпландик, деди ўртоқ Л. И. Брежнев.

Совет индустриясининг тўнғич корхоналаридан бири бўлган бу завод муносиб равишда шуҳрат қозонган. Харьков трактор заводининг бунёд этилиши Советлар мамлакатида социализм тақдирини ҳал қилган асосий жабҳалардан биридаги катта ғалаба бўлган эди.

Ҳозир мамлакатимизда минглаб йирик корхоналар бор, кўпгина янги трактор заводлари қурилган. Лекин ҳозир ҳам халқ коллективингизнинг меҳнат шижоатини, ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқини мустаҳкамлашга сиз қўшган катта ҳиссани зўр миннатдорчилик билан баҳолайди.

Революциядан аввал қишлоқларимиз қандай ибтидоий техникага эга эканлиги маълум—саккиз миллион сўқа билан икки миллион ёғоч плуг бор эди. 1928 йилга келиб бутун мамлакат жаъми 27 минг трактор ва иккита дон комбайнига эга бўлди. Владимир Ильич Ленин эса Россия учун юз минг трактор бўлишини орзу қилган эди...

Ҳозирги воқелик Ленин орзу қилганидан ҳам ошиб кетди. Харьковнинг бир ўзида бундан 12 баравар кўп трактор ишлаб чиқарилди. Мамлакат далаларида ишлатилаётган ҳар бешта тракторнинг бирига машҳур «ХТЗ» маркаси қўйилган!

Шу залда, деди сўнгра Л. И. Брежнев, 1931 йилда биринчи трактор конвейердан чиққан вақтда ҳам заводда ишлаган кишилар ҳозир бўлишган. Керосин двигатели билан юрадиган бу ғилдиракли трактор унчалик кучли эмас ва ҳозирги тушунчада уни мукаммал деб атаб бўлмас эди, албатта. Лекин бу машинанинг туғилиши нақадар катта байрам, ҳамма учун чинакам умумхалқ шодиёнаси бўлган эди. 1932 йилнинг майида харьковликлар лойиҳа қувватини ўзлаштириб, ҳар кеча-кундузда юзта трактор ишлаб чиқара бошлаганида завод ҳукуматнинг олий мукофоти — Ленин ордени билан тақдирланган эди.

Ватан урушининг биринчи даври машаққатли кунлари ҳамманинг эсида. Душман Харьковга етиб келган бўлса ҳам, лекин Харьков трактор заводи босқинчилар қўлига тушмади. Ишчилар билан инженерлар зўр куч-ғайрат сарфлаб, заводни Урал ортига кўчирдилар ва унинг базасида қисқа муддат ичида Олтой трактор ва Барнаул мотор заводларини барпо этдилар.

1943 йилнинг ёзида Харьков озод қилинди ва орадан икки йил ўтгач қайтадан бунёд этилган Харьков заводининг янги тракторлари мамлакат далаларига чиқарилди. 1948 йилга келиб улкан корхонанинг ишлаб чиқариш қувватлари батамом тикланди. Бу ҳам жасорат бўлганлиги сабабли ватан уни муносиб равишда тақдирлади. Завод байроғига ҳукуматнинг иккинчи мукофоти — Меҳнат Қизил Байроқ ордени қадаб қўйилди.

Орадан йигирма йил ўтар-ўтмас коллектив янги марраани эгаллади —1967 йил бошларида конвейердан миллионинчи трактор тайёрлаб чиқарилди. Ана шу ажойиб муваффақият учун, шавкатли меҳнат учун завод иккинчи Ленин ордени билан мукофотланди.

Сизлар социалистик Ватанимизни ривожлантиришга қўшган ҳиссангиз билан ҳақли равишда фахрланишингиз мумкин, деди сўзини давом эттириб ўртоқ Л. И. Брежнев. Зотан сизларнинг, мамлакатимиздаги барча ишчиларнинг ишлари муваффақиятли бораверса,— Ватанимиз ҳам шу қадар кучли, шу қадар бадавлат бўлади, биз эзгу мақсадимиз — коммунизмга тезроқ етиб борамиз.

Коллективингиз иши билан танишган киши чуқур мамнуният туйғуларига тўлади. Ишчилар ва деҳқонлар давлатининг қудрати қандай бунёд қилинаётганлигини, совет кишилари қандай завқ-шавқ билан меҳнат қилаётганлигини бу ерда яққол кўриш мумкин.

Трактор заводи ишчилари орасида биринчи беш йилликнинг афсонавий йилларида конвейерни бошқарган кўпгина кишилар бор. Улар култепага айланган заводни қайтадан тикладилар, миллионинчи тракторни ишлаб чиқаришга ҳам ўз меҳнатлари билан ҳисса қўшдилар. Завод ветеранларидан Варвара Ивановна Чмиль ва Николай Егорович Мирочниченко Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлишган. Ишчилар коллективи кўпгина ажойиб кишиларни тарбиялаб вояга етказди, бинобарин ана шу кишилар жамиятимизнинг, социалистик давлатимизнинг ифтихори ҳисобланади.

Ўз меҳнатини, ўз ақл-заковатини, куч-ғайратини жонажон заводга сарфлаётган коллектив ишчилар синфининг энг яхши анъаналарини кўпайтираётганлиги билан фахрлана олади. Ўртоқ Л. И. Брежнев ишонч билдириб айтдики, завод коллективи бугун ўзи олаётган олий мукофотни янги-янги ижодий изланишлар ва ғалабаларга руҳлантирувчи омил деб билади.

Ишчи, деҳқон ёки халқ зиёлиси бўлишидан қатъий назар ҳар бир онгли совет кишиси ўз манфаатларини, ўз корхонасининг манфаатларини бутун жамият манфаатлари билан узвий боғлиқ деб билади. Бутун мамлакатимиздаги ишларнинг аҳволи учун хўжайинларча масъулият туйғуси — совет кишисининг энг ажойиб фазилатларидан биридир, социализмнинг энг муҳим ғалабаларидан биридир.

Ҳали яқиндагина, ўзининг XXIII съездида партия мамлакат тараққиётининг яқин йилларга мўлжалланган йўлларини белгилаб берган, беш йиллик планга доир директиваларни тасдиқлаган эди. Вақт тез ўтаётир, эндиликда биз беш йилликнинг тўрт йили мобайнидаги ишларимизга якун ясамоқдамиз.

Шу давр ичида қандай ишлар қилинди, қандай муваффақиятларга эришилди ва биз қандай қийинчиликларга дуч келдик?

Иқтисодий тараққиётнинг жамловчи кўрсаткичи бўлмиш миллий даромад тўрт йил мобайнида 31 процент кўпайди. Халқ хўжалигини ривожлантиришга салкам 260 миллиард сўм ёки шундан аввалги бутун беш йилдагига қараганда тахминан 24 миллиард сўм кўп маблағ сарфланди. Асосий фондлар, яъни халқ хўжалиги ҳамма тармоқларининг ишлаб чиқариш қувватларини белгиловчи асосий кўрсаткич 32,8 процент кўпайди. Ўтган тўрт йил ичида қишлоқ хўжалиги ялпи ҳосилининг ўртача йиллик ҳажми шундан аввалги тўрт йилдагига нисбатан 18 процент ортди.

Биз, деди ўртоқ Л. И. Брежнев, тўрт йил мобайнида умумий саҳни 400 миллион квадрат метрдан зиёд уй-жой қурдик. Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромад 26 процент кўпайди. Совет Иттифоқининг мудофаа қобилияти ҳар қачонгидан кўра мустаҳкамроқ бўлиб қолди, мамлакатимизнинг ташқи сиёсий таъсири кучайди, унинг халқаро обрўси ўсди.

Бу — партиямизнинг, ишчилар синфининг, меҳнаткаш деҳқонларнинг, зиёлиларнинг, хуллас бутун шонли совет халқимизнинг катта ғалабасидир.

Биз беш йилликнинг якунловчи йили бўлмиш ҳозирги 1970 йилга равшан истиқболлар билан кирдик. Бу йил ҳар биримиз учун, бутун мамлакат учун алоҳида аҳамиятга эгадир. Бу — Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллиги нишонланадиган йилдир. Бу йил совет халқининг немис фашизми устидан қозонган буюк ғалабаси 25 йиллиги нишонланадиган йилдир. Бу йил — партиямизнинг навбатдаги съезди ўтказиладиган йилдир.

Умуман беш йиллик планнинг бажарилиши шу йилнинг натижаларига кўп жиҳатдан боғлиқ эканлиги тамомила тушунарлидир. План топшириқларини ўз муддатида, энг яхшиси — муддатидан илгари бажариш саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишда олға қараб янги қадам қўйиш учун, деб таъкидлади Л. И. Брежнев, барча ресурсларни сафарбар қилиш, барча кучларни ишга солиш керак.

Беш йилликни якунловчи йилнинг плани экономикани ривожлантиришда эришилган даражани, имкониятларимиз, ресурсларимиз ва резервларимизни ҳисобга олиб тузилди ва айни вақтда партиямиз ўтказиб келаётган бутун иқтисодий сиёсатнинг бош йўлига тамомила мос бўлиб, партия XXIII съезди директивалари руҳига жавоб беради. Бу план мамлакатнинг иқтисодий потенциалини анча ўстиришни ва айни вақтда халқнинг турмуш даражасини кўпроқ оширишни, халқ хўжалигининг барча тармоқларини ва айрим иқтисодий районлар, иттифоқдош ва автоном республикаларни пропорционал ривожлантиришни кўзда тутади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев сўзини давом эттириб, бундай деди: Марказий Комитетнинг сўнгги, декабрь Пленуми ишлари давомида хўжалик сиёсатимизнинг ҳозирги плангагина эмас, балки совет экономикасини ривожлантиришнинг узоқ муддатга мўлжалланган истиқболларига ҳам алоқадор бўлган баъзи принципиал масалаларига катта эътибор берилди. Шу муносабат билан экономикамизнинг шубҳасиз қўлга киритилган ютуқларигагина эмас, балки ишдаги мавжуд қийинчиликлар, камчиликларга, ҳал этилмаган проблемаларга ҳам эътибор берилди.

Аммо гап қийинчиликларни кўрсатиб бериш устидагина бормаётир, бу қийинчиликлардан ўз ишимиз учун зарур хулосалар чиқариб олиш муҳимдир. В. И. Ленин ишга худди шундай ёндошиш керак, деб ўргатган эди.

«Биз, — деб таъкидлаган эди у,— ҳисобот даврида нималар бўлгани тўғрисидагина гапирмай, балки яқин йилга ўз сиёсатимизни тўғри белгилаб олиш учун, йил ичида баъзи бир нарсаларни ўрганиб олиш учун ҳисобот даврида қандай сиёсий сабоқлар — асосий ва туб сабоқлар чиққанлиги тўғрисида гапирмоғимиз керак».

Марказий Комитет пленумида мамлакат халқ хўжалиги тараққиётидаги иқтисодий проблемаларни таҳлил этишга катта эътибор берганида В. И. Лениннинг худди ана шу кўрсатмасига асосланди.

Ана шу проблемаларнинг баъзилари объектив равишда пайдо бўлди. Масалан, ўтган йилларда халқаро вазиятда бир қанча мушкулликлар рўй берганлиги маълум. Ана шу мушкулликлар совет экономикасининг зиммасига маълум даражада қўшимча юмушлар юклади. Кейинги икки йил мобайнида иқлим шароитлари ҳам дилимизни чоғ қилмади. Табиат инжиқликлари ва табиий офатлар натижасида анча кўп зарар кўрдик.

Кўп проблемалар аслини олганда бизнинг ўсишимиз билан, эскича ишлашга йўл қўймайдиган, янги методлар ва янги қарорларни талаб этадиган тараққиёт босқичига қадам қўйганлигимиз билан боғлиқдир. Ўтмишдаги тажриба бу соҳада яхши сабоқ бўлиб чиқмади, янги тажрибани эса зўр ғайрат ва изланишлар йўли билан орттиришга тўғри келади.

Биз хўжалик тараққиётининг йўналишидаги асосий масалаларни белгилаб олишимиз зарур эди. Бундан мақсад — партиянинг, бутун совет халқининг асосий эътибори ва кучларини шу масалаларга қаратиш эди.

(Давоми 2-бетда).

РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахти тобора обод бўлиб бормоқда. Ушбу суратда Ленин проспекти ёнида қурилган кўпқаватли уйларни кўриб турибсиз. Уларни украиналик қардош бинокорлар тошкентликларга совға қилишган.

И. Глауберзон фотоси.

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

13 апрелда республика министрликлари ва идоралари ходимларининг катта бир группасига тантанали вазиятда «Шавкатли меҳнати учун. Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини нишонлаш учун» юбилей медаллари топширилди.

Медалларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова топширди. Ё. С. Насриддинова мукофотланганларни табриклаб, уларга бундан кейинги ишларида муваффақиятлар тилади.

(ЎзТАГ).

13 МИНГ КИЛОГРАММ ПИЛЛА УЧУН

Колхозчилар бу йил 250 қути қурт уруғи олиб, шундан 13000 килограмм аъло нав пилла топшириш учун қизғин кураш бошлаганлар. Мўлжалдаги кумуш толаларни бунёд этиш учун мавжуд 36 гектар ердаги тутзор яхшилаб ҳайдаб қўйилди.

Қурт боқувчилар мавсумга шай туришибди. Бу ерлик пиллакорлар ўз уйларида қурт боқиш учун ҳамма тайёргарликни кўриб қўйишди. Қурт боқишга ажратилган хоналар ремонт қилиняпти, оқланаяпти.

Қурт очириш учун инкубацияни илғор пиллачилар Имомқул Шеров ва Умри Фозиловаларга ишониб топширилган. Бултур ярим қутидан 50 килограмм пилла олган Лола Умарқулова, 58,3 килограмм пилла олган Қурбоной Файзиева звенолари бу йил ҳам мўл пилла учун ҳаракат қилишаяпти.

Янгийўл районидаги Охунбобоев номли колхоз пиллакорлари бултур пилла тайёрлаш планини бажара олмай доғда қолишган эди. Улар бу йил ўзларини оқлаб, планни ортиғи билан адо этиш учун ҳозирдан пухта тайёргарлик кўришяпти.

Ҳ. СУЛАЙМОНОВ.

ЭКОНОМИКАНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ — БУТУН ПАРТИЯ, БУТУН ХАЛҚ ИШИ

(Боши 1-бетда).

Бизнинг партиямиз, деди ўртоқ Л. И. Брежнев, ана шу асосий масалаларни белгилаб берди. Биз бундан бир неча йил муқаддам ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини кескин суратда ошириш экономикани ривожлантиришнинг муҳим проблемасидир, деган хулосага келган эдик. КПСС Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалигини юксалтириш чоралари ва иқтисодий ислоҳот тўғрисида муҳим қарорлар қабул қилган бир неча пленумларининг иши ана шу вазифани ҳал этиш йўлларини қидириб топишга бағишланди. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг партия XXIII съезди белгилаган йўлни амалга ошириш юзасидан кейинги вақтларда қабул қилинган кўп қарорлари ҳам шунга бағишланди.

Бу тадбирлар яхши натижа берди. Аммо, табиийки, бу тадбирлар экономиканинг самарадорлигини ошириш проблемасини ҳали тўла тўкис ҳал эта олмас эди. Бунинг устига ҳаёт доим янги вазифаларни илгари сурмоқдаки, бу вазифалар тегишли қарорларни жиддий муҳокама қилиб, ишлаб чиқишни талаб этади.

Биз, деб уқтириб ўтди ўртоқ Л. И. Брежнев, янги капитал маблағлар сарфлаш ва ходимларни кўпайтириш ҳисобигагина эмас, балки мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан тўла ва рационал фойдаланиш, ҳозирги замон фан ва техникаси ютуқларини жорий қилиш, шунингдек иш вақтининг ҳар бир минутини, ҳар бир машина ва механизмни, хомашё, ёқилғининг ҳар бир граммини қадрлаш ҳисобига ҳам ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва маҳсулот сифатини тобора кўпроқ яхшилашга эришмоғимиз лозим. Бунда гап қилинган сарфларни олинган натижалар билан ҳамиша таққослаб бориш, янгидан сарфланган ҳар бир сўмдан энг кўп наф олишга эришиш тўғрисида бораётир.

Ўртоқ Л. И. Брежнев жаҳондаги икки системанинг иқтисодий мусобақаси тўғрисидаги масалага тўхталиб ўтди. Бу мусобақа, деди ўртоқ Л. И. Брежнев, турли формаларда давом этмоқда. Биз маҳсулотнинг айрим турларини ишлаб чиқариш юзасидан капиталистик мамлакатларга етиб олиш ва ундан ўзиб кетиш вазифасини кўп ҳолларда муваффақиятли бажармоқдамиз. Масалан, пўлат ишлаб чиқаришни олиб кўрайлик: биз 100 миллион тонна пўлат ишлаб чиқариш маррасидан ўзиб кетдик, 120 — 125 миллион тоннага етиб олиш биз учун қийин иш эмас. Маҳсулотнинг бошқа баъзи турлари соҳасида ҳам иш кўнгилдагидек бормоқда.

Аммо эндиликда асосий гап қанча маҳсулот ишлаб чиқарганнинг тўғрисидагина эмас, балки шу маҳсулот учун қанча маблағ ва қанчалик меҳнат сарф қилиб ишлаб чиқарганнинг тўғрисида ҳам бораётир. В. И. Ленин у ёки бу хўжалик системасининг иқтисодий афзаллиги, янги ижтимоий тузумнинг ғалабаси пировардида худди шу нарса билан белгиланади, деб таъкидлаган эди. Ҳозирги пайтда бизнинг диққат-эътиборимиз икки система ўртасидаги мусобақанинг ана шу соҳасига қаратилган.

Тараққиётимизнинг бутун бориши билан кун тартибига қўйилган ана шу вазифаларни ҳал этишга қандай эришмоқ керак?

Шу муносабат билан партия Марказий Комитети, аввало, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, фан-техника ютуқларини ишлаб чиқаришга ўз вақтида ва кенг жорий қилиш муҳим эканлигини доим таъкидлаб келмоқда.

Бу соҳада ҳали фойдаланилмаган имкониятлар жуда кўп. Фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга эришиш — янги технологияни ишлаб чиқаришга тезроқ жорий қилиш, эски машина-ускуналарни янгилари билан алмаштириш, меҳнат унумдорлигини оширишни, маҳсулотнинг таннархини камайтиришни, унинг сифатини яхшилашни таъминлаш демакдир, бошқача қилиб айтганда, коммунистик қурилишнинг бутун жараёнини жадаллаштириш, халқнинг турмуш даражасини ошириш демакдир.

Фан ва техника эришган энг яхши ютуқларни жадаллик билан халқ хўжалигидаги ҳар бир тармоқнинг, ҳар бир корхонанинг мулкига айлантириш керак. Йўл-йўлакай шуни айтиб ўтаманки, деб сўзини давом эттирди ўртоқ Л. И. Брежнев, тракторсозлар, қишлоқ хўжалик машинасозлигининг барча ходимлари ўз соҳасидаги фан-техника тараққиёти учунгина эмас, балки қишлоқ хўжалигидаги фан-техника тараққиёти учун, қишлоқ хўжалигини ишлаб чиқаришнинг индустриал методлари ва формаларига тўла равишда кўчириш учун ҳам масъулдирлар.

Янги техникани вужудга келтириш ва жорий қилиш — олимлар, конструкторлар, инженерларнинггина эмас, балки миллионларча оддий меҳнаткашларнинг ҳам ишидир. Ишчилар гвардияси — ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларнинг ўткир фикри, билими ва тажрибаси, ғайрати ва ижодий ташаббуси олға қараб қилаётган ҳаракатимизни жадаллаштирувчи қудратли воситадир. Корхона директори ва ҳар бир ишчи, партком секретари ва ҳар бир коммунист корхонада фан-техникани тараққий эттириш учун астойдил қайғуриши керак.

Фан-техника революцияси фан ва техникани жадал ривожлантиришга доир туб проблемалар бундан буён ҳам партия ва ҳукуматнинг диққат марказида туради. Бу — шу йил учунгина эмас, балки мамлакат тараққиётининг кўзда тутилган бутун даврига ҳам мўлжалланган иқтисодий стратегиямизнинг энг муҳим вазифасидир.

Иккинчи муҳим вазифа — халқ хўжалигини ташкил этиш ва бошқаришни такомиллаштиришдан иборат. Бошқариш ишлари яхши йўлга қўйилмаса ва мукаммал ташкил этилмаса, капитал маблағ сарфлаш ҳам, янги техника ҳам, ишчилар ва колхозчиларнинг фидокорона меҳнати ҳам тегишли самара беролмаслигини исботлаб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Дарҳақиқат, қаттиқ интизом бўлишини, ҳар бир ходимнинг ва айрим коллективларнинг меҳнатига тўғри баҳо берилишини таъминлайдиган юксак даражадаги уюшқоқлик бўлмаса, меҳнатнинг ўзини ҳам тасаввур этиб бўлмайди.

Бу эса планли бошқаришни такомиллаштириш вазифасини ғоят актуал вазифа қилиб қўяди. Бу вазифа, аввало, хўжалик аппаратимизда асосий ўринни эгаллаб турган идоралар олдига кескин тарзда қўйилмоқда. Бу вазифа ҳар бир корхона, ҳар бир совхоз ва колхоз олдида ҳам кескин вазифа бўлиб турибди.

Хўжалик кадрларимиз, партия ва давлат ходимларимиз экономикага раҳбарлик қилиш соҳасида кўп тажриба тўпладилар. Бу тажриба катта қимматга эга. Аммо халқ хўжалиги тараққиётининг ҳозирги босқичи эски тажриба билан қаноатланиб қолишга йўл қўймайди. Бошқариш фанга айланиб бормоқда ва бу фанни мумкин қадар тезроқ ва мумкин қадар чуқурроқ эгаллаш, қунт билан ўрганиш керак.

Биз эндиликда, жумладан, ахборот тўплаш, уни дарҳол ишлаб чиқиш ва таҳлил этиш билан боғлиқ бўлган ишга хам янгича ёндошмоқдамиз. Бу соҳада энг янги электрон-ҳисоблаш техникаси ва ташкилий техника кенг қўлланилмоқда. Биз ахборот системаси ва электрон-ҳисоблаш техникасини ривожлантириш суръатларини жадаллаштиришга катта эътибор бермоқдамиз.

Бошқариш структурасига ҳам ҳозир муҳим тузатишлар киритилмоқда. Бу тузатишлар бошқариш структурасини мақсадга мувофиқ уюштириш ва кераксиз бўғинлардан халос бўлиш барча босқичларда ҳуқуқ билан бурчлар нисбатини, идора қилиш билан масъулиятни сезиш ўртасидаги нисбатни тўғри белгилаш имконини беради.

Ортиқча инстанциялар ишни сусайтиради, муҳим масалаларни ҳал этишни кечиктиришга, ҳар хил тарздаги «келишиб олишлар» учун ортиқча вақтни сарфлашга олиб боради, холос.

Ўртоқ Л. И. Брежнев айтдики, бошқариш соҳасидаги ҳамма ишларни юксак даражага кўтариш, бошқаришни ҳозирги илмий талабларга мувофиқ уюштириш — экономикамизни ривожлантириш учун жуда катта аҳамиятга эга бўлган вазифадир. Бу — тараққиётимизнинг асосий резервларидан биридир.

Давлат ва экономикани бошқариш ишларига кенг меҳнаткашлар оммасини жалб этиш учун реал имкониятларнинг борлиги — социализмнинг муҳим афзаллигидир. Бу — социализм бутун сиёсий системасининг туб принципидир. Бизнинг партиямиз Ленин васиятларига амал қилиб, жамият ҳаётининг ҳамма соҳаларида, шу жумладан, ишлаб чиқаришда ҳам социалистик демократияни ривожлантириш йўлини изчиллик билан ўтказиб келмоқда. КПСС XXIII съезди қабул қилган иқтисодий сиёсат бу соҳада жуда қулай имкониятлар очиб беради. Корхоналарнинг мустақиллиги оширилган ва иқтисодий стимулларнинг роли кучайиб бораётган бир шароитда хўжалик юритишдаги муваффақият бутун коллективнинг ташаббуси, меҳнат фаолияти ва ижтимоий активлигига тобора кўп жиҳатдан боғлиқ бўлиб, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ишга бўлган муносабати билан белгиланади. Ҳар бир меҳнатчи корхонанинг яхши ишлашидан манфаатдордир, бунинг учун эса корхона мумкин қадар яхши бошқарилиши керак.

Шу сабабли бизнинг, совет шароитимизда бошқариш маъмуриятнинг кўрадиган тадбирларидангина иборат эмас. Бизда хилма-хил формалар мавжудки, меҳнаткашлар шу формалар ёрдамида корхонанинг ишларига бевосита таъсир кўрсатадилар. Ишчилар касаба союз ташкилотлари, ишлаб чиқариш кенгашлари, халқ контроли органлари орқали коллектив ҳаётининг барча энг муҳим масалалари юзасидан тегишли қарорлар ишлаб чиқишда қатнашиш имкониятига эгадирлар.

Ўзи яхши ишлаш билан чекланиб қолмай, балки ўз бригадаси, цехи ёки ўз корхонасининг умумий муваффақияти тўғрисида ғамхўрлик қиладиган, ўзи сезган камчиликларни дадил очиб ташлаб, уларни бартараф қилиш тўғрисида таклифлар ҳам киритадиган ҳар бир онгли ишчи мен ўз корхонамни бошқаришда амалий иш билан қатнашмоқдаман, деб айтишга тўла ҳақлидир.

Партия совет ишчилар синфини ишлаб чиқаришнинг чинакам хўжайини эканлигини сезиш руҳида тарбиялади. Бу туйғулар социалистик мусобақанинг ривожланиб боришида ўзининг ёрқин ифодасини топмоқда. Мусобақа формалари ўзгарди, лекин унинг моҳияти ўзгармай келди ва ўзгармай қолаверади. Яхшиларга етиб ол, қолоқларга ёрдам бер ва умумий юксалишга эриш. Социалистик мусобақанинг моҳияти шундан иборат. Биз ҳозирги кунда ҳам социалистик мусобақани бутун чоралар билан ривожлантириш тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилмоқдамиз. Ҳар қандай расмиятчиликни, кераксиз дабдабабозликни шафқатсизлик билан ана шу муҳим ишдан суриб чиқариш керак. Лениннинг: «дабдабали гаплар камроқ бўлсин, кундалик, оддий ишлар кўпроқ бўлсин...» деган васиятига оғишмай амал қилайлик.

Сўнгра ўртоқ Л. И. Брежнев қуйидагиларни айтди: Мен шу пайтгача объектив қийинчиликлар билан боғланган ва, аслида жадал юксалишимизнинг оқибати бўлган иқтисодий проблемаларимиз тўғрисида гапирдим. Аммо бизда айрим идоралар ва айрим ходимларнинг фаолиятидаги нуқсонлар натижасида рўй берган проблемалар ҳам бор.

Бизда кўпгина оддий ходимлар ҳам, кўпгина раҳбарлар ҳам масъулиятни сезиш ва интизомли бўлиш туйғуларини оширишлари керак, деб дангал айтамиз.

Бизда план топшириқларини йил сайин бажармай келаётган баъзи тармоқлар бор. Капитал қурилишда катта-катта камчиликлар мавжуддир. Қурилиш ишларига маблағларни оз миқдорда эмас, балки бир ярим — икки баравар ошириш ва янги объектларни ўз вақтида ишга туширмаслик анча кенг тарқалган ҳодиса бўлиб қолди. Меҳнат унумдорлигини оширишнинг ҳозирги суръатларини ҳам қониқарли деб ҳисоблаш мумкин эмас. Айрим раҳбар ўртоқларимиз ўзларига қарашли муассасаларнинг янги техникани ўзлаштириш каби энг муҳим кўрсаткич бўйича планни бажармаётганлигига тоқат қилиб келмоқдалар.

Планларнинг бажарилиши тўғрисида, аниқроғи, бажарилмай қолаётганлиги тўғрисида гап очилиши биланоқ план гўё нореал тузилган, материал билан таъминловчилар ишимизнинг белига тепишди, деган баҳоналар ва бошқа объектив сабаблар рўкач қилинади.

Завод айрим план топшириқларини бажармаётган экан, бунинг учун раҳбарлик ва меҳнатни ташкил этиш даражасига боғлиқ бўлмаган объектив сабаблар бор, деб ўйлаш мумкин, албатта. Бироқ хўжаликдаги исрофгарчилик камаймаётган бўлса, рентабеллик ва самарадорлик суст ошаётган бўлса, меҳнат унумдорлиги секин кўтарилаётган бўлса, у ҳолда объектив вазиятларни рўкач қилувчи ҳеч қандай важлар билан буни оқлаб бўлмайди.

Бундай ҳолларни принципиал танқид қилиш керак. Биз ишонамизки партиямиз ва давлатимизнинг барча кадрлари бу танқиддан тўғри хулоса чиқариб оладилар.

Пленумда қишлоқ хўжалигидаги аҳвол ҳам батафсил муҳокама қилинди. Ҳозирги вақтда мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга аввалгидан анча кўп маблағ сарфлашга қодир. Фан ва техника тараққиёти қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши соҳасида ҳам янги имкониятлар очиб бермоқда. Ана шуларнинг ҳаммаси озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат хомашёси етиштиришни тез кўпайтириш вазифасини муваффақиятли ҳал этиш имконини беради. Лекин бунинг учун вақт керак бўлади, албатта.

Кейинги йилларда боя айтганимдек, мамлакатимиз об-ҳаво инжиқликлари ва табиий офатлар сабабли анча катта зарар кўрди. Шундай бўлса ҳам донли экинлардан гектар бошига олинган ўртача йиллик ҳосилдорлик аввалги беш йилликдаги 10,2 центнердан 13,2 центнерга етди. Бу эса мамлакатни нон билан узлуксиз таминлаш учун етарли миқдордаги донни тайёрлашга, шунингдек колхозлар билан совхозларнинг ички хўжалик эҳтиёжларига тобора кўпроқ дон, жумладан ем қолдиришимизга имкон берди.

Ана шуларнинг ҳаммаси жамоат чорвачилигини ривожлантиришда муайян муваффақиятларга эришишга ёрдам берди. Йилига ўртача ҳисобда гўшт етиштириш (сўйилган вазнда- аввалги беш йилдагига нисбатан 2,1 миллион тонна кўпайди. Аҳоли жон бошига гўшт истеъмол қилиш мамлакатимизда 16 процент, сут маҳсулотлари истеъмол қилиш 17 процент ва тухум истеъмол қилиш 17 процент кўпайди.

Шу билан бирга биз мамлакатнинг айрим районларида аҳолининг гўштга ва гўшт маҳсулотлари ассортименти бўйича бўлган талаби тўлиқ қондирилмаётганлигини биламиз. Бунинг сабаби нима?

Бу саволга осонгина жавоб бериш — аҳолининг эҳтиёжлари ва моддий имкониятларининг ўсиши чорвачилик маҳсулоти етиштиришнинг ўсишидан ошиб кетди, дейиш мумкин бўлур эди. Шу жавобнинг ўзи ҳам тўғри бўлур эди. 1969 йилнинг ўзида иш ҳақи фонди бир неча миллиард сўм кўпайди. Бу даромаднинг анчагина қисми овқатланишни яхшилашга, аввало юқори сифатли чорвачилик маҳсулотлари — гўшт ва гўшт маҳсулотлари, сариёғ, сут, тухум ҳисобига овқатланишни яхшилашга сарфланганлиги табиий.

Лекин биз бундай осон жавоблар соясига яшириниб қола олмаймиз, деди сўзини давом эттириб ўртоқ Л. И. Брежнев, модомики биз меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш сиёсатини ўтказаётган эканмиз, бу сиёсат пул билан тўланадиган иш ҳақини кўпайтиришнигина эмас, шу билан халқ истеъмоли молларни ишлаб чиқаришни, жумладан чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ҳам шунга мувофиқ равишда кенгайтиришни ўз ичига олади.

Башарти бу соҳадаги ҳамма ишларимиз кўнгилдагидек бўлиб чиқмаган экан, бунинг сабаби аввало чорвачиликни ривожлантиришда катта нуқсонларнинг борлигидир. Марказий Комитет бу масалани эътибор билан ўрганди. Кўп жойларда мустаҳкам озуқа базасини вужудга келтиришга, ҳашаки экинлар ҳосилдорлигини оширишга, пичанзорлар ва яйловларни яхшилашга пухта ўйлаб киришилмаганлиги маълум бўлди. Бир қанча областларда жамоат секторида ҳам, хусусий секторда ҳам чорва туёғи ва паррандалар ўринсиз равишда камайиб кетишига йўл қўйилган.

Шуни айтиш кераки, 1969 йил мобайнида кўрилган чоралар натижасида қорамоллар туёғи ва айниқса чўчқалар анча кўпайди. Бу соҳада Украинада ҳам катта иш қилинди.

Энг зарур эҳтиёжларни қондирмоқ учун ҳамма республикалар, областлар, районлар, колхозлар билан совхозларнинг ўзлари кўп иш қилишлари мумкин: эндиликда улар бу мақсадга катта маблағ ажратишга қодирдирлар. Шаҳарларнинг ва ишчи посёлкаларининг зарур шарт — шароитлари бўлган жойларида чорва ва парранда етиштиришдан аҳолини манфаатдор қилиш тўғрисида маҳаллий раҳбарлар ғамхўрлик қилишлари керак.

Қишлоқ хўжалигини юксалтириш вазифасини партиямиз бутун мамлакатнинг, бутун халқнинг иши деб билади, деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев. Партия колхозларнинг хўжалик мустақиллигини кенгайтиришга, колхоз демократиясини ривожлантиришга қаратилган бир қанча муҳим ташкилий чораларни амалга оширди. Колхозчиларнинг учинчи съезди яқинда қабул қилган колхознинг янги намунавий устави меҳнатни планлаштириш, ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашда, хўжалик ҳисобини жорий этишда колхозларга жуда катта ҳуқуқлар беради. Колхозларнинг сайлаб қўйиладиган ва қишлоқ турмушига доир энг муҳим масалаларни коллектив бўлиб ҳал қиладиган кенгашлари тузилганлиги фақат иқтисодий аҳамиятга эга бўлиб қолмай катта сиёсий аҳамиятга ҳам эгадир.

Шу тариқа қишлоқ хўжалигини юксалтирмоқ учун ҳам моддий, ҳам ташкилий-сиёсий шарт-шароитлар вужудга келтирилди ва мустаҳкамланиб борилади. Эндиликда ана шу шарт-шароитлардан тўла-тўкис фойдаланиш энг муҳим вазифадир. Бу ўринда қишлоқ меҳнатчилари ҳал қилувчи роль ўйнаши равшан. Шонли колхозчи деҳқонларимиз ўз олдиларида турган масъулиятли вазифаларни шараф билан бажаришига аминмиз.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми, деди ўртоқ Л. И. Брежнев, жорий ва истиқбол иқтисодий проблемаларини қараб чиққанида халқ хўжалигимизнинг турли соҳаларидаги хўжасизликнинг кўпгина фактларини танқид қилди.

Уй-жой қурилиши сингари масалани олиб кўрайлик. Дунёнинг ҳеч бир мамлакатида уй-жой қурилиши бизнинг мамлакатдаги сингари катта кўламда олиб борилаётгани йўқ. Беш йилликнинг тўрт йили мобайнида тахминан 44 миллион совет кишиси янги уйга кўчиб чиқди ёки ўзининг уй-жой шароитини яхшилаб олди.

Лекин ҳали уй-жой проблемаси ҳал қилинган деб бўлмайди. Бундан буён ҳам биз, — деди сўзини давом эттириб ўртоқ Л. И. Брежнев, — белгиланган программани сабот билан амалга ошираборишимиз керак. Бунинг учун эса уй-жой қурилишига давлат ажратиб бераётган катта-катта маблағлардан ғоят самарали фойдаланмоқ керак. Лекин афсуски, бу соҳадаги ҳамма ишларимиз ҳам кўнгилдагидек, деб бўлмайди. Айрим областлар ва районларда уй-жой ўрнига, уй-жой учун берилган пул ҳисобига планда кўзда тутилмаган кўпдан кўп маъмурий бинолар, стадионлар, клублар ва бошқа объектлар қурилмоқда, шаҳарларни турли тарзда безашга ўринсиз ҳаражатлар қилинишига йўл қўйилмоқда ва ҳоказо. Бундай фактлар бор ва оз эмас.

Гапимни тўғри тушунишингизни сўрайман, ўртоқлар, деди ўртоқ Л. И. Брежнев. Биз клубларга, айниқса, ишчи посёлкаларидаги клубларга тарафдормиз, биз стадионларга тарафдормиз — ёшлар спорт билан шуғулланаверишсин, лекин бу иншоотлар уй-жой қурилишига ажратилган маблағ ҳисобига, уй-жойларни фойдаланишга топшириш планларининг бажарилишига зарар етказган ҳолда қуриладиган бўлса, бундай ҳаракатлар билан келишиб бўлмайди, албатта. Биз вазифаларни қанчалик муҳимлиги ва зарурлигига қараб ҳал қилишимиз лозим. Зотан бизнинг энг муҳим вазифамиз — ҳар бир совет оиласига қулай уй-жой беришдан, шунингдек мактаблар, касалхоналар ва болалар яслиларига бўлган эҳтиёжни қондиришдан иборат.

Уй-жой қурилишига алоқадор бошқа жиддий камчиликлар ҳам бор. Бемалол яшайберса бўладиган уй-жой бинолари бузиб юборилаётган ҳоллар ҳам учраб туради. Айрим областларда реконструкция баҳонаси билан бузиб юборилаётган уй-жой фонди янги уй-жой қурилиши ҳажмининг анчагина процентини ташкил этади. Ҳолбуки, биринчи навбатдаги бузиб ташланиши лозим бўлган эски уй-жой фондининг анчагина қисми эса сақлаб қолинмоқда.

Баъзи жойларда шундай практикани ҳам қўлланадилар: Маҳаллий раҳбарлар амалдаги қонунларни четлаб, давлат манфаатларига хилоф суратда иттифоқ ва республика ташкилотларига бўйсунган корхоналарга шаҳарлардаги турли объектларни қуриш учун кўп миқдорда ўрни қопланмайдиган ҳаражатлар қилиш мажбуриятини юклайдилар. Кейинчалик эса бу ҳаражатлар маҳсулотнинг таннархига қўшиб юборилади. Бундай ҳолларга қарши қатъий кураш олиб бориш зарур эканлиги тамомила тушунарлидир.

Ҳеч қандай объектив ҳолатлар билан оқлаб бўлмайдиган бундай камчиликлар, деб уқтириб ўтди ўртоқ Л. И. Брежнев, ишимизга кўп жиҳатдан монелик қилаётганлигини кўриб турибсиз. Хўжасизлик ҳам, исрофгарчилик ҳам шундай нуқсонлардандир, меҳнат интизомининг бузилиши ҳам шундай нуқсонлар жумласига киради.

Ишчининг қимматли вақти беҳуда исроф бўлаётганлигини, ишга кечикиб келишларга, узурсиз сабаб билан ишга келмасликка, баъзан эса ичкиликбозлик орқасида прогул қилинишига йўл қўйилаётганлигини кўрсатадиган ҳоллар кўп учраб туради. Шу нарса сир қолмасинки, ишчилар, колхозчилар, инженерлар бизга йўллаётган хатларида ишлаб чиқаришни издан чиқарувчиларга, прогулчилар, ичкиликбозлар ва бракчиларга қарши курашни кучайтиришни таклиф этмоқдалар. Бу тамомила тўғри талабдир. Ўз айби билан жамиятимизга катта зарар етказиб, корхоналарнинг ва цехларнинг планларини бажаришга халақит бераётган ва соф виждонли ходимлар иш ҳақининг камайиб кетишига сабаб бўлаётган кишиларга нисбатан раҳм-шафқат қилиб бўлмайди.

Шу билан бирга, бунда гап талабчанликни ошириш ва маъмурий йўл билан қаттиқ чоралар кўриш тўғрисидагина бормаётир, гап яна шу тўғрида бораяптики, партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари ёшларни тарбиялаш тўғрисида, кишиларнинг бўш вақтларидан дам олиш, маданий савияларини ошириш учун меҳнаткашларнинг сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлаш учун фойдаланиладиган шарт-шароитни вужудга келтириш тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилишлари лозим.

Партия ҳозирги кунда, деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев, кадрларга нисбатан ўз муносабатини ишонч асосига қурмоқда, аввало, уларнинг юксак онглилиги ва жавобгарликни ҳис этишларига қараб иш кўрмоқда. Бизнинг кадрларимиз мураккаб масалаларни муваффақиятли ҳал этишга қодир эканликларини исбот қилдилар.

«Партия ва халқ олдидаги юксак масъулият ҳисси ҳар биримизнинг кундалик ишларга зўр эътибор билан қарашимизга ёрдам беради, кундалик ҳар бир ишни партиямиз сиёсатининг туб масалалари билан боғлашга имкон беради. Ҳар бир онгли киши замон билан бирга бориш, эскилик, бюрократизм ва бепарволикка қарши қатъий курашмоқ зарурлигини дилидан ҳис қилади».

Партия Марказий Комитети кейинги даврда кишиларимизнинг ижодий ташаббусини кучайтириш, ишонч муҳитини вужудга келтириш, ҳар бир кишининг ишчанлик, ташкилотчилик қобилиятларини рўёбга чиқариш учун кенг имконият яратиб бериш мақсадида кўп иш қилди. Омманинг ташаббуси, кўпинча муайян таваккалчилик, лекин ўзини оқлайдиган таваккалчилик билан боғлиқ бўлган мустақил қарори яхши, самарали натижалар бераётганлигини кўрсатадиган юзларча мисолларни келтириш мумкин бўлур эди.

Кейинги йилларда бизда қарор топган иш услуби жуда яхши натижа бермоқда, партия ва халқ бу иш услубини қўллаб-қувватламоқда. Ана шу иш услубини қўлланмаслик учун ҳеч қандай асос йўқ. Аммо бундай иш услуби кадрлардан онгли равишда иш кўришни, юксак жавобгарликни сезишни, давлат манфаатларига зўр ғамхўрлик билан қарашни талаб этади, албатта.

Бунинг учун танқид ва ўз-ўзини танқидни кенг ривожлантириш, ютуқларга ҳам, камчиликларга ҳам тўғри баҳо бериш, кадрларга нисбатан талабчанликни ошириш зарур.

Ўртоқ Л. И. Брежнев айтдики, КПСС Марказий Комитетининг 1969 йил декабрь Пленуми қараб чиққан тараққиётимизнинг баъзи проблемалари ана шулардан иборат. Партия комитетларининг шундан кейин ўтказилган пленумлари, партия активи ва бошланғич ташкилотларнинг йиғилишлари Марказий Комитет Пленумининг қарорларини якдиллик билан маъқулладилар. Меҳнаткашлар коллективларининг бутун мамлакат бўйлаб ўтказилган йиғилишларида ҳам бу қарорлар маъқулланди. Ана шу йиғилишларда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва тежамкорликни кучайтириш тўғрисида»ги мактуби муҳокама қилинди. Ишчилар, колхозчилар, зиёлилар Марказий Комитет декабрь Пленумининг ана шу мактубда ўз ифодасини топган принципиал йўл-йўриқлари билан тамомила бирдам эканликларини изҳор қиладилар.

Марказий Комитет, Марказий Комитетнинг Сиёсий Бюроси шундай фикрга асосланадиларки, партия, барча совет кишилари, шубҳасиз қўлга киритилган муваффақиятларимизни ҳам, ўз олдиларида турган проблемаларни ҳам билиб олишлари керак. Бу проблемаларни ҳал этиш, совет экономикасини ривожлантиришда янгидан-янги муваффақиятларга эришиш, Ватанимизнинг қудратини ошириш — бутун партиянинг, бутун совет халқининг ишидир.

Бизнинг партиямиз ва совет халқимиз В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини коммунистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида янгидан-янги муваффақиятлар билан кутиб олмоқда. Совет халқининг барча муваффақиятлари, совет халқи фахрланаётган ютуқларнинг ҳаммаси КПССнинг ўз фаолиятида Маркс-Ленин таълимотига оғишмай амал қилаётганлиги туфайли, Ленин йўлидан изчиллик билан бораётганлиги туфайли қўлга киритилди. Бизнинг қаҳрамон ишчилар синфимиз партиянинг асосий таянчи, жамиятимизнинг энг илғор ва энг уюшган кучидир. Ишчилар синфи партиянинг мақсадини ҳамиша яхши англаб, бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаяжагига аминмиз. Партия ҳамма ишда ишчилар синфига таяниш мумкин эканлигини билади.

Ишчилар синфи ҳам ўзининг ленинчи партиясига бемалол ишона олади. Партия билан халқнинг бирлиги, ишчилар синфининг Ленин васиятларига садоқати — коммунизм ишининг бундан буён ҳам ғалабаларга эришувини таъминлайдиган мустаҳкам гаровдир.

Ўртоқ Л. И. Брежнев шу ерда ҳозир бўлганларга мурожаат қилиб, шонли корхона коллективи ҳукуматнинг олий мукофоти — Ленин орденини ўтмишдаги хизматларига берилган баҳо дебгина эмас, балки ҳаётбахш стимул деб, коммунизм йўлида, совет халқимизнинг бахт-саодати йўлида янги муваффақиятлар, янги меҳнат зафарлари билан оқланиши лозим бўлган юксак шараф ҳам деб қабул қилишига ишонч билдиради.

Сўнгра ўртоқ Л. И. Брежнев СССР Олий Совети Президиумининг С. Оржоникидзе номли Харьков трактор заводини Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги Фармонини ўқиб беради.

Корхона раҳбарлари, ишлаб чиқариш илғорлари минбарга яқин келадилар ва ўртоқ Л. И. Брежнев узоқ давом этган гулдурос қарсаклар остида Ленин орденини Харьков трактор заводининг байроғига тақиб қўяди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети номидан завод коллективини юксак мукофот билан яна бир бор самимий табриклайди ва завод коллективига чин кўнгилдан янгидан-янги муваффақиятлар тилайди.

Залда яна гулдурос қарсаклар бошланади, ҳамма ўрнидан туради.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ МИЛЛАТЛАР СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ ЎЗБЕКИСТОН ССР САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

СССР Олий Совети Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Ўзбекистон ССР Сайлов комиссиясининг 14 апрель куни Тошкентда мажлиси бўлиб ўтди. Комиссия раиси А. А. Қориев мажлисни оча туриб, бутун мамлакатимиздаги сингари Ўзбекистонда ҳам сайлов кампанияси тобора кенг қулоч ёзиб бораётганлигини айтди. Бу йил сайловга тайёргарлик меҳнаткашлар В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олишга тайёрлана туриб ишлаб чиқариш планларини ва социалистик мажбуриятларини бажариш учун мусобақада янги-янги муваффақиятларга эришаётган кунларда ўтмоқда. Ўртоқ Қориев республика территориясида СССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги низомга аниқ риоя қилинишини назорат этувчи сайлов комиссиясининг вазифаларига тўхталиб ўтди.

Сайлов комиссияси республикада СССР Олий Советига сайловга тайёргарликнинг бориши тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми советлар бўлимининг мудири М. Т. Тешабоев берган ахборотни тинглади. Министрликлар ва идоралар, маҳаллий советларнинг ижроия комитетлари сайловга ташкилий-техникавий тайёргарлик кўриш, алоқа воситалари билан таъминлаш, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаш, меҳнаткашларга сайлов қонунини тушунтириб бериш борасидаги тадбирларни белгилаб, уларни амалга ошириб бормоқдалар.

Ўзбекистонда ҳамма ерда округ сайлов комиссиялари составига номзодлар кўрсатиб бўлди. СССР конституцияси ва сайлов низомининг текстлари босилган брошюралар нашр қилиниб, сотишга чиқарилди. Сайлов ҳужжатларининг зарур бланклари тайёрланди ва жойларга етказиб берилди. Республика маҳаллий советларининг ижроия комитетлари сайлов участкаларининг чегараларини белгилаш, сайловчиларнинг рўйхатларини тузиш ишларини олиб бормоқда.

Сайлов комиссияси Қорақалпоғистон АССР Олий Совети Президиумига, Тошкент область ва шаҳар советларининг ижроия комитетларига сайловга тайёргарлик юзасидан бундан кейин ўтказиладиган барча тадбирлар — сайлов участкалари ва участка комиссияларини тузиш, номзодлар кўрсатиш ва уларни депутатлик рўйхатига киритиш, сайловчиларнинг рўйхатларини тузиш, сайловчиларнинг берадиган наказларини ҳисобга олиш ва якунлаш каби тадбирларнинг ўз вақтида ўтказилишини таъминлашлари кераклигини тавсия қилди.

Мажлисда комиссиянинг иш плани тасдиқланди, унинг иш аппарати структураси белгиланди, сайлов комиссиясининг ўрни масаласи ҳал қилинди. (ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ МИЛЛАТЛАР СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ ЎЗБЕКИСТОН ССР САЙЛОВ КОМИССИЯСИДАН

СССР Олий Совети Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Ўзбекистон ССР сайлов комиссияси қуйидаги адресда жойлашган:

Тошкент шаҳар, Абдулла Тўқаев кўчаси, 5. Телефон — 33-21-07.

ЛЕНИННИ БУТУН ДУНЁ ЎҚИМОҚДА

Бугун республикамизнинг барча шаҳарларида доҳий юбилейи муносабати билан ўтказиладиган китоб ойлиги бошланди.

Башарият доҳийси бизларга битмас-туганмас адабий мерос қолдирган. Эндиликда унинг олам-олам мазмунга бой бўлган барҳаёт асарларини бутун дунё ўқимоқда. Барча қитъаларда улуғ сиймо тўпламларига бўлган қизиқиш тобора ортиб бормоқда. Доҳий юбилейи муносабати билан турли тилларда В. И. Лениннинг ижодий фаолиятини ёритиб берувчи ранг-баранг сиёсий, бадиий ва оммабоп асарлар чиқарилмоқда.

Яқинда иттифоқимиз нашриётларида Владимир Ильичнинг тўлиқ танланган асарлари тўплами босмадан чиқди. «Ўзбекистон» нашриёти В. И. Лениннинг 100 йиллик тўйига атаб унинг кўплаб асарларини рус ва ўзбек тилларида чиқармоқда. «Марксизмнинг уч манбаи ва уч таркибий қисми», «Давлат ва революция», «Ленин партия, давлат ва жамоатчилик назорати ҳақида» каби ўнлаб китоблар ўқувчиларга ҳадя этилди. «Ленин ғоялари ёғдусида» тўпламида эса Лениннинг энг яқин сафдошлари, дўстларининг эсдаликлари ва хотиралари ўрин олган. Шунингдек, Н. К. Крупскаянинг «Ленин ҳақида эсдаликлар», М. Горькийнинг «Ленин» асари, Исбахнинг «Ленин ҳақида ҳикоялар» тўплами босмадан чиқди. Буларнинг ҳаммаси китоб ойлиги давомида ҳамма ерларда сотилади.

Омма ўртасида Ленин асарларини кенг тарқатиш, унинг ўлмас таълимотига оид китобларнинг нақадар катта аҳамиятга эга эканлигини тушунтириш борасида бир қатор тадбирларни амалга ошириш ниятидамиз. Жойларда ўқувчиларнинг бадиий ва оммабоп адабиётларга бўлган талаб ва эҳтиёжлари ўрганилади. Корхона ва муассасаларда, билим юртлари ва мактабларда, маҳаллаларда, аҳоли гавжум бўлган жойларда китобхонлар конференциясини ўтказмоқчимиз. Унда доҳийни кўрган, у билан яқиндан алоқада бўлган кекса большевиклар ўз хотиралари билан чиқишади, ёзувчи ва олимлар иштирокида ўқилган адабиётлар юзасидан мунозаралар бўлади.

Улуғ доҳиймизнинг барҳаёт асарларини, шунингдек Ленин ҳақидаги турли-туман китобларни аҳоли ўртасида кенг тарқатишда бизларга кенг жамоатчилик: агитатор ва пропагандистлар, комсомол активлари, китоб муҳлислари ёрдам берадилар деган ниятдамиз.

Китоб ойлигида ҳамма китоб савдоси тармоқлари қатнашади. Магазинлар, савдо бозорлари, киоскалар ҳар хил бадиий, сиёсий ва оммабоп адабиётлар билан тўла таъминлаб қўйилди. Минглаб савдо ходимлари харидорлар хизматига шай турибди. Улар китобхонларга керак бўлган адабиётларни танлашда яқиндан ёрдам кўрсатишади.

Пойтахтимизда китоб ойлиги давомида бир қатор янги магазинларнинг эшиклари очилади. Жумладан Височовольтная кўчасида Ўрта Осиёда ягона бўлган универсал китоб магазини очилади. Унда республика китоб салони ҳам бўлади. Пушкин кўчасида ҳам янги магазин ишга тушади.

Ҳурматли китобхонлар. Ярмаркаларга, китоб магазинлари, киоскалар ва бозорларига марҳамат қилинг. Сизлар бу ерларда ўзингизга зарур бўлган қизиқарли, ранг-баранг китобларни сотиб олишингиз мумкин.

Н. УМАРОВ,
Область китоб савдоси бошлиғи.

250 КУНЛИК ҚАМАЛ, 3 КУНЛИК ШТУРМ

Сафаримиз Одессадан қаҳрамон шаҳар Севастополга қараб давом этди. Тасодифни қаранг-ки, 1941 йили совет қўшинлари ҳам шу маршрут билан эвакуация бўлган эдилар.

Душман Перекопга келиб қолган эди. Шундай шароитда Одессага ҳарбий кучлар олиб келиб, уни ҳимоя қилишни давом эттириш ўринсиз эди. Фашистлар Қора денгиздаги асосий таянчимиз бўлган Севастополга жиддий хавф солмоқда эдилар. Олий бош қўмондонликнинг кўрсатмаси билан Одесса мудофаачилари Севастополга олиб келинди.

Рус шуҳрати шаҳри — Севастополни фашистлар қўлига топширмаслик жуда муҳим аҳамиятга эга эди. Шунга эришилди ҳам. Октябрь ойи охирида немис-фашистлар Қримга кириб келдилар. Гитлерчилар Севастополни йўл-йўлакай босиб олишни мўлжаллаган эдилар. Аммо мудофаачилар мустаҳкам ҳимоя истеҳкомлари қуриб, душманнинг шиддатли ҳужумларини муваффақиятли бартараф этдилар. Фашистлар 1941 йил декабрида иккинчи марта ҳужум қилиб кўрдилар. Лекин бу ҳужум ҳам натижа бермади. Гитлерчилар катта талофот кўриб, чекинишга мажбур бўлдилар. Келгуси йилнинг майида гитлерчилар қўмондонлиги Севастополга жуда катта кучларни ташлайди — 300 минггача солдат, 400 дан ортиқ танк ва 900 самолётини ишга солади. Фронтнинг айрим участкаларида душман Совет қўшинлари позициясига кунига 10—15 марталаб ҳужум қилса ҳам, олдинга силжий олмади.

Севастополь ҳимоячилари ўз олдиларидаги вазифаларни бажардилар. Улар фашист қўмондонлигининг режаларини бузиб юбордилар. Гитлерчилар вақтдан, жанг суръатларидан ютқаздилар, жуда катта талофот кўрдилар. Олий бош қўмондонликнинг буйруғи билан 1942 йил 3 июлда совет қўшинлари Севастополни ташлаб чиқдилар.

...Севастополдан олти километр шарқда Сапун — Гора баландлигида катта Шуҳрат ёдгорлиги ёнида ярим доира шаклидаги муаззам бир бино қад кўтарган. Бу ерда жаҳонда энг катта диорама жойлашган. Уни Севастополни гитлерчи фашистлардан озод қилган совет жангчиларининг қаҳрамонлигига қўйилган муносиб ҳайкал дейиш мумкин.

Совет жангчилари шимолдан Перекопда ва шарқдан Керчда бир вақтнинг ўзида ҳужумни кучайтириб гитлерчиларни Қримдан қува бошлайдилар. Душман бу ерни қандай бўлмасин қўлда сақлаб қолишга уринарди. Қримда турган 17-немис армияси ва румин дивизиялари чекиниб келиб, Севастополда мустаҳкамланиб қолдилар. Гитлерчилар қўмондонлиги ўз солдатларининг жанговар руҳини ҳар қандай қилиб бўлса ҳам кўтаришга уринарди. Бу ерда турган қўшинларига улар икки баравар кўп ҳақ тўлардилар. Гитлер Севастополь учун бўлган жанг қатнашчиларига махсус медаль топширажагини ваъда қилган эди. Кейинчалик маълум бўлишича, гитлерчилар Севастополда мустаҳкамланиб қолиш билан чекланмай, ҳужумга ўтиб яна Қримни босиб олишни мўлжаллаган эканлар. Севастополь яқинида бизнинг жангчиларимиз душманнинг асосий мудофаа чизиғига яқинлашиб, ҳал қилувчи жангга тайёргарлик кўрдилар. Ҳужум полосасида, асосий зарба йўналишида Сапун-гора турарди. Душман бу ерда бир неча қават мудофаа истеҳкомлари қурган, тепалик бағридаги водий буткул миналаштирилган эди.

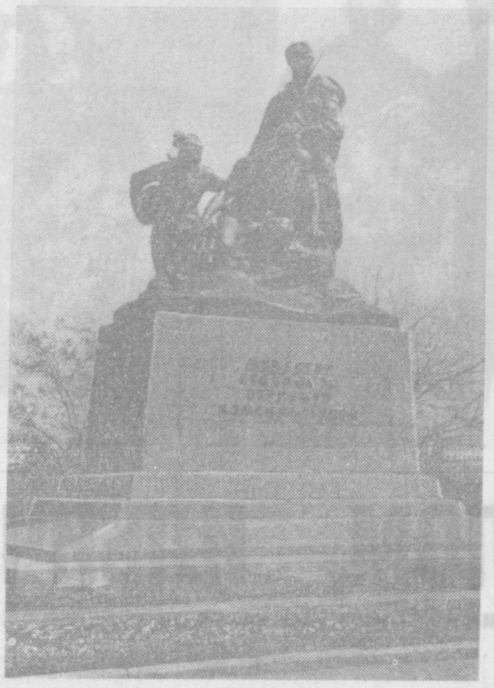

* *

Суратларда: қаҳрамон шаҳар Севастополдаги Шуҳрат ёдгорлиги ва «Сапун-гора штурми» диорамаси.

*

Улуғ Ватан уруши йилларида қаҳрамонларча халок бўлган шаҳар комсомолларига ўрнатилган ёдгорлик.

* *

1944 йил 7 май куни эрта билан 51- ва Приморье армия қўшинлари бирлашиб, душман позициясига штурм бошладилар. Штурмга бораётган солдатнинг ҳар бир қадами ўзи жасорат эди.

Сапун-гора ва шу атрофдаги тепаликлар эгаллангач, Севастополга йўл очилади. Уч кунлик штурмдан сўнг Севастополь фашист каллакесарларидан халос бўлганлигини байрам қилди. Қримда душман қўшинлари батамом тор-мор этилди. Москва 324 тўпдан Севастополнинг шонли халоскорлари шарафига салют берди...

Узунлиги 25 метр ва баландлиги 5,5 метр бўлган катта полотнода мана шу жанг тасвири акс этган. Бу 1944 йилнинг 7 май куни кечқуруи бўлган эди.

Денгиз қирғоғигача бўлган ҳамма текисликда танклар кучли артиллерия мададида душманнинг олдинги сафларига интилмоқда. Танклар орқасидан пиёда қўшинлар бораётир. Осмонда қирувчи самолётлар жанги қизиб кетган. Бомбардимончи самолётларимиз эскадрильялари душманнинг ичкаридаги истеҳкомларига бомба ташлаш учун учиб бормоқда. Денгизда катерларимиз ва денгиз авиацияси душман кемаларига кучли зарбалар бермоқда. Жанг майдонида тожик йигити А. Санововни кўрамиз. У ярадор бўлган командир ўрнига тўпни мўлжалга олаётир. Арман Ашот Маркарян эса отилган ўқдан ўз жанговар командирини тўсиб турибди. Оғир ярадор бўлса ҳам душман блиндажига томон олға интилаётган боши боғланган гвардиячи оддий солдат Илья Поликахин граната билан бормоқда. Ярадор бўлган рота парторги қўлидан байроқни олган Иван Яцуненко душман ўқлари остида штурмни охирига етказиш учун Сапун-гора қиррасига биринчи бўлиб байроқни тикади. Штурмнинг бошқа қатнашчилари ҳам худди шундай жасорат кўрсатадилар. Буларнинг ҳаммаси ғоят ишонарли ва таъсирли кўрсатилган.

Сапун-горага ғалаба байроғини биринчи бўлиб қадаганлар орасида қаҳрамон жангчилар Дробяско, Гусев, Бобожонов, младший лейтенант Шах бор.

417-Сиваш ўқчи дивизияси автоматчилар ротасининг бўлим командири Додош Бобожонов жасорати ҳақида икки оғиз сўз.

Душман мудофаасининг олдинги қаторини артиллериядан тўпга тутиш вақтида Бобожонов ўт очиш нуқтаси олдидаги тепача яқинига ўз бўлимини олиб келди. Евнинг траншеясига мардона ташланди ва душман қаршилигини синдириб, траншеяни ишғол этди. Бу ерда Бобожонов ўз шериклари билан фашистларнинг 15 солдат ва икки офицерини қириб ташлади. Бобожонов яна олға интилиб, душманни кетма-кет иккита траншея линиясидан ҳайдаб чиқарди ва бўлимини Сапун-гора чўққисига олиб келишга муваффақ бўлди.

Бобожонов бўлими тоғ ёнбағрида маҳкам ўрнашиб олиб, сон жиҳатдан ортиқ душманнинг икки қарши ҳужумини қайтарди. Бунда немисларнинг 50 солдати ва тўрт офицерини қириб ташлади. Бобожонов ўз жанговар ўртоқлари билан душманни таъқиб қилиб бориб Севастополга биринчи бўлиб бостириб кирди ва қаҳрамон шаҳар кўчаларида яна талай фашист солдатини яксон қилди.

Мана шу жасоратлари учун ўзбек халқининг мард фарзанди Додош Бобожонов СССР Олий Совети Президиумининг 1945 йил 24 мартдаги Фармонига мувофиқ Совет Иттифоқи Қаҳрамони бўлди.

Севастополни озод қилиш вақтида бу номга сазовор бўлганлар орасида яна бошқа жангчилар бор. Уларнинг фамилиялари Шуҳрат ёдгорлигининг мармар деворларига ёзилган. Улар орасида биз Бобожонов билан бирга қуйидаги ўзбек жангчиларининг фамилияларини ҳам ёзиб олдик: К. И. Ҳожиев, А. Я. Абдуллаев, Л. Г. Валиев...

Ҳар йили 9 майда Улуғ Ғалаба билан бир қаторда қаҳрамон шаҳарнинг озод қилинганлиги тантана билан нишонланади. Ўтган йили Севастополь озод қилинганлигининг 25 йиллиги байрамига бу шаҳарда қаҳрамонлик кўрсатган кишилар таклиф этилди. Қуролдошлар чорак асрдан сўнг гуллаган шаҳарда қайта дийдор кўришдилар.

Бу учрашув қатнашчилари фотосуратга тушишган. Сурат музейда турибди. Биз унда ўзбек миллий кийимлари билан суратга тушган юртдошларимизни кўрдик. Қаҳрамон шаҳарни фашистлардан озод қилишда қатнашган ҳамшаҳарларимиз билан фахрландик.

С. МУСАЕВ,
Севастополь шаҳри.

ҲАЁТ МАКТАБИ

Ҳар бир халқнинг ўз ажойиб фарзандлари бор. Ўзбекларнинг ана шундай фарзандларидан бири, сўзсиз, Тошмуҳаммад Ниёзович Қориниёзовдир. Фарғоналик боғбоннинг ўғли 1917 йил декабрда биринчи ўзбек совет мактабини ташкил қилди. Бу мактабни биринчи бўлиб битириб чиққан 13 кишини халқ ўзи орзу қилиб келган баҳорнинг қалдирғочлари деб атади.

«Кейинчалик мен биринчи ўзбек фан кандидати, биринчи ўзбек профессор, доктор, Ўзбекистон Фанлар академиясининг биринчи президенти бўлдим,— деб ёзган Т. Н. Қориниёзов Октябрь 50 йиллиги арафасида «Известия»да босилган «Ақл чироғи» мақоласида.— Ўз-ўзидан равшанки, бу ерда гап менинг шахсим тўғрисида эмас. Деярли ҳамма нарсани бошдан бошлаган халқда шароит шундай бўлган эди. Кимдир биринчи бўлиши зарур эди».

Олимнинг математика, табиётшунослик ва маданият тарихи соҳасидаги танланган асарлари саккиз жилдни ташкил этди. Шуларнинг энг сўнггиси «Босиб ўтилган йўл ҳақида мулоҳазалар» мемуари яқиндагина Москвада алоҳида китоб бўлиб босилиб чиқди. Бироқ, бу китобнинг дастлабки нусхаси бир неча кун кеч қолди, автор уни кўра олмади...

Мактаб — унинг севимли сўзи эди. Ярим асрдан зиёдроқ умрини мактабга бағишлагани учунгина шундай эмас. У тўла маънода ўқитувчи, педагог ва ёшларнинг мураббийси эди. 73 яшар профессорнинг эскириб, оқариб кетган папкасида у оғир хасталикда, ўлимидан олдин ёзган ва тугалланмай қолган мақола бор. Бу мақолада унинг ўзи — партиянинг ғоявий жангчиси, ватанпарвар, меҳнаткаш киши тасвирланган.

Г. ДИМОВ.
«Известия»нинг ўз мухбири.

Т. ҚОРИНИЕЗОВ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

●

Биз, совет кишилари мамлакатимизда ғоят улкан коммунистик қурилишнинг қатнашчиларигина эмас, шу билан бирга улуғ Лениннинг иши инсоният тараққиёти тарихининг ўсишига кўрсатган ва кўрсатаётган жуда катта кўп қиррали таъсирининг гувоҳимиз.

Ленин партиясининг буюк тарихий роли тўғрисида, шунингдек, ўзим босиб ўтган йўл ҳақида мулоҳаза юритарканман, ҳаётимда бурилиш нуқтаси бўлган, тақдиримни абадулабад белгилаб берган, дунёқарашим ва турмушда ўзимни тутишим, илҳомбахш ва кундалик фикрларимни ва ташвишларимни белгилаб берган кунни ҳақли равишда фахрланиб эслайман. Бу кун улуғ Ленин партияси жангчилари сафида бўлишга қатъий аҳд қилган кунимдир. Ҳа, худди ўша кун, арзимас меҳнатимнинг ярим асрдан зиёдроқ вақти ва партия сафига ўтганимдан сўнг кечган ярим асрдан кўпроқ вақтдан кейин ўша кунни худди шундай баҳолайман. Партияда бўлишимни мен ҳар доим бирор актив гражданлик ишни бошлаш билан нишонлашга ҳаракат қилдим...

Ҳа, бу деярли ярим аср олдин, яъни 1924 йилда бўлган эди. Ўша йил партия учун, халқ учун, барча меҳнаткашлар учун жудолик йили бўлди — устозимизнинг, улуғ доҳиймизнинг юраги уришдан тўхтади ва мен ҳам ўзимга ўхшаган жуда кўплар қатори ҳеч бўлмаса ҳаётимнинг дақиқалари билан, меҳнатимнинг томчилари билан шу жудолик денгизини тўлдиришга аҳд қилдим.

Ўша кунлардаги ҳар бир қадамим ёдимда: ячейкага қандай ариза ёзганим ҳам, катта ўртоқлардан тавсия беришни сўраганларим ҳам. Партия билетини қўлимга олган ўша бахтли дақиқаларни эслайман. Мана, эндиликда мени ўз сафларига, Лениннинг улуғ партияси сафига қабул қилган коммунистларнинг ишончини қурбим етганча оқлаётирман деб ичимда фахрланиб қўяман. Ҳар ҳолда партия билетим менга ўзим оқлашим зарур бўлган ишончни эслатиб туради... Мен партия аъзоси сифатида ўсдим: район партия комитетининг, шаҳар партия комитетининг, область партия комитетининг ва ниҳоят Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси бўлдим...

Мен табиатан педагогман, 53 йилдан буён муттасил дарс бераман. Ҳатто республика маориф халқ комиссари, кейинчалик Фанлар академиясининг президенти бўлган вақтимда ҳам педагогик фаолиятимни тўхтатган эмасман, кафедрамни тарк этган эмасман (Т. Н. Қориниёзов сўнгги 34 йил давомида Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтида умумий математика кафедрасига бошчилик қилиб келди.— Ред) ва белгиланган куни аниқ бир вақтда аудиторияга кириб боришни ўзим учун бахт деб ҳисобладим. Бу ўқитиш ва тарбиялашдек қийин бахтни мен мактабда, техникумда, институтда, университетда ишлаб юриб топдим. Лекин бугун мен унвоним бўйича хизмат кўрсатган ўқитувчи сифатида эмас, балки аслида партиянинг камтар бир шогирди сифатида фикр юритяпман ва шу сабабли энг буюк, универсал мактаб — бу Ленин партияси эканлигини таъкидлаб ўтишни истайман. Партия билан яшаш, унда ишлаш таққослаб бўлмайдиган даражада ҳаётий ва сиёсий тажриба беради. Бу тажрибанинг қиммати ва кучи шундаки, у, тажриба, партияда жамият социал эҳтиёжларининг мажмуаси сифатида вужудга келади, аниқ синфий чегаралардан ўтади, қатъий равишда илмий жиҳатдан тушинилади ва шу сабабли у жуда майда туюлган ҳар бир ишда ҳам объектив ҳақиқат мазмунини олади. Энг илғор дунёқараш бундай тажриба билан биргаликда партияга янги дунё қуришнинг туб проблемаларини ҳам, тезкор ҳаётнинг энг оддий масалаларини ҳам асосли, кенг кўламда, келажагини ҳисобга олиб ҳал қилишда ёрдам беради.

Тез-тез такрорланаверса ҳар қандай нарса ҳам ўз аҳамиятидан ниманидир йўқотади, лекин бу ғоя сўзига тааллуқли эмас. Халқ тақдири ҳақида қайғураётган кишилар лафзида бу сўз қимматбаҳо металлдан қуйилган каби ялтиради. Ҳозир бизда эса айниқса оҳангработир. Бу сўз ичидан нур таратади. Ишонч, мақсад ва воситамиз ана шу сўзда. Бизнинг кишиларимизга нисбатан айтилганда, ғоявий сўзи ақлли, мақсадни кўзлаган, ўзини халқнинг коммунизмни тушуниб етишига бўйсундиришга қатъий қарор қилган деган маънони билдиради. «Ғоявий» сўзини ҳар биримиз, айниқса ёшлар муқаддас сақлашимиз керак. Ёшлар кўнглида, ваъзхонлик қилмай, шунга амал қилаётганликларини, улар ана шу тушунчадан ич-ичидан фахрланаётганликларини биламан. Мен, кекса коммунист бугун партия мажлисларида қатнашсам ҳаяжонланаман ва қувонаман. Ғоявий, кучли, янгиликни яхши ҳис қиладиган, юксак ахлоқли ёш ўртоқлар коммунистлар сафига қўшилмоқда. Вақти келиб улар ҳам ҳозир мен каби кунни ўз ҳаётларидаги энг унутилмас кун деб ҳисоблайдилар.

Тез-тез лекция ва докладлар қилишимга, айниқса ёшларимиз олдида тез-тез сўзлашга тўғри келади. Менга бахт нима деб жуда кўп марта савол беришган, ёшлар учун бундай савол бериш айниқса табиийдир. Ахир ким бахтли бўлишни орзу қилмайди! Бахтнинг ўзи нимада? Албатта муҳаббат, меҳнат ва турмуш бахтининг уйғунлигидадир.

Халқ ҳақида ғамхўрлик қилишни партия ҳамиша энг муқаддас иш деб билди. Ахир, программамизда шундай ёзилган эмасми? Марказий Комитетимизнинг сўнгги йиллардаги барча ташкилотчилик ишлари шунга қаратилган эмасми? Мана, курашимизнинг энг муҳим социал якуни: кимки яхши меҳнат қилса, ўз қобилияти ва истеъдоди билан жамиятга виждонан хизмат қилса ўша киши бизда қувноқ ва яхши яшайди.

Лекин бахт тушунчаси бахтли ҳаёт тушунчасидан юқорироқ туради — мен бу гапни ёшларга айтаётирман. Ҳар ҳолда мен ўз фаолиятини палаткалардан, ер қаърига ҳужум қилишдан, тонгдан, мўл ҳосил етиштиришдан бошлайдиганлар тарафидаман, юксак илмий даража ҳақида ўйлайдиганлар томонида эмас (бундай илмий даража ўз-ўзидан келади), ҳақиқатни чуқур билишга интилувчилар томонидаман. Мен ўз йўлига чиқишдан олдин ота-онаси яратиб берган иссиқ ўрнини ҳазил-мутоиба билан тарк этадиганлар тарафидаман. Бахтни совға қилиб бўлмайди, у қўлга киритилади. Бахт тушунчасидаги яхши турмуш ёшлар учун улар ҳаётининг энг яхши йилларида ҳам шундай маънони билдирадики, ҳар ким ўз меҳнати ва истеъдодига яраша фаровонликка эришиши мумкин. Чинакам бахт эса ўша бошланишида — мақсад сари йўлингда қийинчиликларни енгиб ўта олганлигингни фахрланиб тушуниб етишингда, виждонан фидойилик қилишда, жамият учун бутун ҳаётини бахш этишда, ғоявийликдадирки, ўз навбатида ғоявийлик шахсий камтарликни, интизом ва ички интизомни тақозо қилади. Биз ҳамиша ва ҳар ишда оғишмай юксак идеалга интилишимиз керак ва биз шунинг учун ҳам бахтли, мағрур ва кучлимизки, бизда ана шундай идеал бор, — бу коммунизмдир. Мен кўпинча ёшлар билан суҳбатимни бундай тугаллайман: чинакам инсоний бахт ленинча ғояларни амалга ошириш билан йўғрилган ҳаётдир, ана шу чинакам инсоний бахтдир. Шахсан мен худди шу бахт билан яшамоқдаман ва нафас олмоқдаман, шу бахт ҳақида ўйламоқдаман, шу бахтни деб меҳнат ва ижод қиляпман,— шунинг учун ҳам ҳаёт лаззатини тотаётганлигимни сезиб турибман ва худди шу сабабли мен бахтлиман.

Менинг бу сўзларим тантанавор, чунки улар байрам арафасида айтиляпти, кундалик ҳаётимизда бу мавзудаги суҳбат соддароқ бўлади. Бироқ мен сўзамоллик қилиш учун эмас, чин қалбдан ёзяпман, зеро ваъзхонлик қилишни ёқтирмаслигимни кўплар биладилар.

ТОШКЕНТ.
(«Известия» газетаси. 14 апрель.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ
МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ДЎСТЛИК ВИЗИТИ ЯКУНЛАРИ

ДОРУССАЛОМ, 13 апрель. (ТАСС). Германия Демократик Республикаси Ташқи ишлар министри Отто Винцернинг Танзанияга қилган визитининг асосий дўстона алоқаларни янада ривожлантириш ва ҳамкорликни мустаҳкамлашдан иборат бўлди. Отто Винцер Танзанияда 4 кун бўлди.

О. Винцер Танзанияда бўлган вақтда Германия Демократик республикаси билан Танзания ўртасидаги савдо-сотиқ битими ва илмий ҳамда техника ҳамкорлиги тўғрисидаги битим имзоланди.

Бу ерда эълон қилинган ахборотда айтилишича, Танзания президенти Жулиус Ньерере Германия Демократик Республикасига бориш тўғрисидаги таклифни қабул қилган. Визит вақти кейинчалик белгиланади.

Танзания — Африканинг Германия Демократик Республикаси билан муносабат ўрнатган дастлабки давлатларининг бирйдир. Германия Федератив Республикасининг тазйиқ кўрсатишига қарамай, 1965 йилдаёқ Танзания пойтахти Доруссаломда Германия Демократик Республикасининг бош консулхонаси очилган эди, ҳозирги вақтда бу мамлакатда Германия Демократик Республикасидан келган кўп мутахассислар меҳнат қилмоқда. Улар мамлакатга мустамлакачиликдан мерос бўлиб қолган иқтисодий қолоқликни бартараф қилишда ёрдам бермоқдалар. Танзанияли кўп ёшлар Германия Демократик Республикасида ҳунар ўрганмоқдалар ва техникавий жиҳатдан тайёргарлик кўрмоқдалар.

ШТРАУС ЎЗ ТАЯНЧИНИ КЕНГАЙТИРМОҚДА

МЮНХЕН, 13 апрель. (ТАСС). «Германия Баварияга муҳтож» — христиан-социал иттифоқнинг Мюнхенда бўлиб ўтган съездида қайта-қайта такрорланган бу шиор Франц-Йозеф Штраус партияси Германия Федератив Республикасининг сиёсий ҳаётида тагин ҳам каттароқ нуфузга эга бўлиш учун интилаётганлигини яққол кўрсатди. Христиан-демократик иттифоқ билан бирга Ғарбий Германия ҳукуматидан суриб чиқарилган Штраус партияси эндиликда ўзи бош бўлиб, реакциянинг бирлашган блокини тузишга интилмоқда. Бунинг учун у ашаддий антикоммунизмни, реваншизмни, Германия Федератив Республикасининг расмий ташқи сиёсат йўлида реализмнинг ҳар қандай кўринишларига шиддатли қаршилик кўрсатиш ҳаракатини ишга солмоқда.

Худди кутилганидек, Штрауснинг ўзи съездда корчалонлик қилди. У қилган доклад «Аденауэр даври» руҳи билан, совуқ урушнинг энг ёмон замонидаги руҳ билан суғорилди. У «Бутун Германия Федератив Республикаси» миқёсидаги энг реакцион доираларнинг, аввало реваншчи ташкилотлар аъзоларининг ва национал демократик партиядаги янги нацистларнинг кўнглини олишга интилди.

ТЕОДОРАКИС ПАРИЖДА

ПАРИЖ, 14 апрель. (ТАСС). Жаҳонга танилган грек композитори Микис Теодоракис Афинадан бу ерга келди. Грек хунтаси уни мамлакатдан чиқариб юборган эди.

М. Теодоракис Бурже аэродромида матбуот учун берган баёнотида халқаро бирдамлик туфайли озодликка чиққанлигини уқтирди. Бу озодликдан хотиржам эмасман. Чунки хотиним, икки болам Афинада қолди ва у ерда менинг кўп ўртоқларим азоб чекишмоқда, деб таъкидлади у.

«АПОЛЛОН-13» УЧМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 13 апрель. (ТАСС). Американинг «Аполлон — 13» космик кемасининг учиши давом этмоқда. У «Ер-Ой» трассасидаги йўлнинг ярмидан ўзиб кетди.

Космонавтлар Ловелл, Суиҷерт ва Хейс ўзларини яхши ҳис қилишмоқда. Бугун улар учиш траекториясини тўғрилаб қўйишди. Шу пайтда «Аполлон — 13» ердан 225 минг километр масофада эди.

ЛЕСОТОДАГИ ҚОНЛИ ВОҚЕАЛАР

Африка жанубидаги Лесото мамлакатида ватанпарварлар билан полициянинг қонли тўқнашувлари бўлиб ўтмоқда. «Таймс» газетасининг хабар беришича, мамлакат шимолида бўлаётган шиддатли жангларда камида 100 киши ёки ҳатто 150 киши ўлган.

Лесотодаги қонли воқеалар империализм ва янги мустамлакачиликнинг зарбдор отряди ролини ўйнаётган, Африкадаги мумкин қадар кўпроқ мамлакатларни мустамлака қарамлиги занжирида ҳар қандай воситалар билан бўлса ҳам ушлаб қолишга уринаётган Жанубий Африка ирқчилари кирдикорларининг бевосита натижасидир. Шу йўлда империалистлар ҳамма нарсадан — мамлакатнинг иқтисодий қолоқлигидан ҳам, қабилавий тарқоқлик қолдиқларидан ҳам, мустамлакачилар билан тил бириктириб роҳат-фароғатда яшаётган кишиларнинг ҳамкорлигидан ҳам фойдаланмоқдалар.

Лесотога келганда шуни айтиш керакки, Англиянинг собиқ колонияси Басутоленд деб аталмиш бу мамлакат 1966 йил октябрида мустақиллик олган эди. Қабилалардан бирининг бошлиғи, Жанубий Африка Республикаси ирқчилари билан яқиндан боғланган Жонатан мамлакатдаги ҳокимиятни қўлга олди. Унинг ёрдамида инглиз мустамлакачилари ўрнини дарҳол Жанубий Африка мустамлакачилари олди. Оқибатда маҳаллий аҳолининг аҳволи яхшиланиш бир ёқда турсин, ҳатто ёмонлашди.

Тараққиёт партияси Жонатаннинг халқ манфаатларига зид сиёсатларига кескин қарши чиқди. Бу партия ҳамма ватанпарвар кучларни ўз атрофига жипслаштириб, 1970 йилда бўлиб ўтган парламент сайловида катта муваффақиятга эришди. Тараққиёт партияси 60 ўриндан 35 тасини олиб, расмий жиҳатдан ҳукумат тузиш ҳуқуқига эга бўлди. Лекин бунга йўл қўйилмади. Жонатан Жанубий Африка ирқчиларининг бевосита мададига таяниб, давлат тўнтариши ўтказди, фавқулодда ҳолат жорий этди ва ўз муҳолифларига қарши полиция йўли билан қувғин бошлади. Натижада ватанпарварларга қарши ҳақиқий ҳарбий ҳаракатлари бошлаб юборилди.

Африка жамоатчилиги Лесотодаги воқеаларни ташвишланиб кузатиб турибди. Қитъа жамоатчилиги шу мамлакат халқининг фожиаси мисолида амалдаги ашаддий янги мустамлакачилик қиёфасини кўриб турибди.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

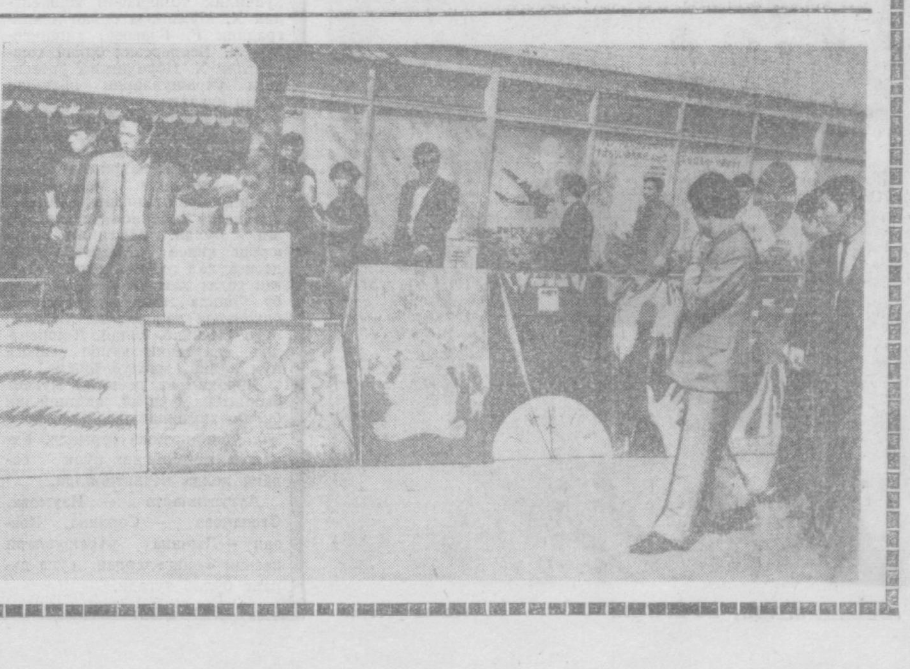

ТОКИО. Япония пойтахтининг марказий кўчаси Гиндзада АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясига қарши норозилик ифода этилган асарлар кўргазмаси. Бундай кўргазмалар мамлакат демократик ташкилотлари томонидан дам олиш кунлари ўтказилади.

Л. Вольнов фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

АССАЛОМ, ИЛЬИЧ ВАТАНИ

БУЮК инсон—Ленин ҳайкали томон оқиб келаётган кишиларнинг кети узилмайди. Совет Иттифоқининг турли шаҳарларидан, қишлоқларидан, узоқ овулларидан, ҳорижий мамлакатлардан зиёратга келган сон-саноқсиз кишилар қадрдон Ильич чеҳрасини тезроқ кўриш учун ошиқадилар. Бу ерга келганларнинг қучоғида даста-даста анвойи гуллар. Бу гулларни улар севимли доҳийга совға қилиш учун атайлаб узоқ-узоқлардаги ўз диёрларидан кўтариб келишган.

Ҳа, шу кунларда азим дарё—Волга соҳилидаги Ильич Ватани—Ульяновск шаҳри минглаб, миллионлаб кишиларнинг зиёрат қилувчи манзилига айланган. Бунинг боиси бор, албатта. Юз йил муқаддам чор Россиясининг кўримсиз шаҳарларидан бири бўлган мана шу Симбирск шаҳрида (ҳозирги Ульяновск) бутун дунё пролетариатининг доҳийси, жаҳондаги афкор омманинг раҳнамоси бўлишдек бахт насиб этган инсон Владимир Ильич Ленин туғилган эди.

Ўзбекистон пойтахтидан парвоз қилган ИЛ-18 ҳаво кемаси тўппа-тўғри Ульяновск томон йўл олди. Самолёт ичидаги йўловчилар оддий пассажирларга ўхшашмайди. Уларнинг деярлик ҳаммаси Тошкент авиация корхонасининг ходимлари. Салонларда ўтирганлар орасида учувчиларни, инженерларни, аэропорт диспетчерларини, стюардессаларни ва бошқа касб эгаларини учратиш мумкин эди.

— Ульяновск шаҳрига қилинаётган бу рейс,— дейди авиация корхонаси касаба союзлари комитетининг раиси ўртоқ А. А. Коннов,— бошқа рейслардан фарқ қилади... Москва шаҳридаги ҳамкасбларимиз бундан бироз вақт илгари ажойиб бир ташаббус бошлаган эдилар. Улар В. И. Ленин туғилган кун — 22 апрелгача биттадан қўшимча рейс қилиш ва унинг маблағини беш йиллик фондига ўтказиш ҳақида қарор қилган эдилар. Бизнинг коллективимиз ҳам бу қимматли ташаббусга қўшилди. Кўпгина учувчиларимиз Совет Иттифоқининг турли шаҳарларига қўшимча рейс билан учиб, бундан тушган маблағларни беш йиллик фондига ўтказмоқдалар.

Устига устак авиация корхонамизнинг айрим звенолари беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришга муваффақ бўлдилар. Уларнинг ажойиб меҳнатини тақдирлаш мақсадида Ильич ватани — Ульяновск шаҳрига бепул экскурсия уюштиришга қарор қилдик. Бугунги рейсда мазкур шаҳарга кетаётган юздан ошиқ ходимларимиз орасида учувчилар Г. Петросов, Г. Шрамков, В. Молоканов, таъминлаш техниги Р. Бекназаров, юк ташиш хизмати диспетчерлари Н. Султонова, Р. Қодирова, инженер И. Анастасов кабилар бор.

...ИЛ—18 лайнери Ульяновск шаҳрига тунда учиб келди. Келди-кетдиларнинг кўп бўлишига қарамай, тошкентлик зиёратчиларга гўзал «Пойтахт» меҳмонхонасидан жой кўрсатишди. Эрта тонгда эса Ленин қадамжолари бўйлаб қизиқарли саёҳат бошланди.

ЮБИЛЕЙ МАРШРУТЛАРИ

Тошкентлик авиаторлар дастлаб ёш Володянинг навқиронлик йиллари ўтган уй-музейни бориб кўрдилар. Бу уй пештоқига «Бу уйда 1878—1887 йилларда Владимир Ильич Ульянов-Ленин яшаган» деб ёзиб қўйилган. Уй-музей хоналарини томоша қилар экансиз, Владимир Ильичнинг ота-онаси Илья Николаевич ва Мария Александровна, шунингдек оиладаги бошқа ака-укалари ҳаётига тааллуқли қизиқарли воқеалар бутун вужудингизни ҳаяжонга солади... Катта қалб эгаси бўлган Илья Николаевич мана шу уйда яшаб, минглаб оддий деҳқон болалари тақдири ҳақида қайғурган. Ун гулидан бир гули очилмаган Александр қатл қилинган паитда Мария Александровна туни билан мана шу уйда йиғлаб чиққан. Ёш Володя онасининг қайғусига шерик бўлиб порлоқ келажак ҳақида хаёл сурган, гўзал келажак ҳақида орзу қилган.

Ленин туғилган уй ўрнида бунёд этилган ҳашаматли Мемориал марказ ҳам Ульяновск шаҳрига ташриф буюрган кишиларда катта таассурот қолдирмоқда. Шаҳарнинг Ленин майдони куни бўйи одамлар билан гавжум бўлади, Владимир Ильич таҳсил кўрган Симбирск гимназиясининг эшиклари ҳам меҳмонларга очиб қўйилган.

Ульяновск шаҳрининг доҳий Ленин ҳаёти ва ижоди билан боғлиқ бўлган бошқа диққатга сазовор жойлари ҳам пойтахтимиз Тошкент шаҳридан борган кишиларда унутилмас таассуротлар қолдирди.

У. РАҲИМОВ.

Суратда: (Чапда) Тошкент гуллари Ильичга ёдгорлик (Ўнгда) Пойтахт авиаторлари Ленин майдонида.

А. АВАЗХЎЖАЕВ фотолари.

ОБОД МАҲАЛЛА

Пойтахтимизнинг Чилонзор районидаги «Катта боғ» маҳалласи кундан-кун обод бўлмоқда. 11 апрель — Коммунистик шанбаликка чиққан маҳалла меҳнаткашлари ариқ ва йўлларни тозалаб, мевали, манзарали дарахт кўчатлари, гуллар экишди.

Ободонлаштириш ишларида А. Абдурасулов, С. Исломов, И. Жалилов, И. Худойбердиев каби активлар айниқса жонбозлик кўрсатдилар. Бундан ташқари, маҳаллада яқинда фойдаланишга топширилган янги озиқ-овқат магазини ён-атрофи ҳам текисланиб, турли хил кўчатлар ўтқазилди.

Б. АЗИЗОВ.

«МАРДЛАР ҚИССАСИ»

Яқинда Охунбобоев номли шаҳар Маданият уйи халқ театрининг ижодий коллективи В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишлаб, драматург Баҳром Раҳмоновнинг «Мардлар қиссаси» драмасини саҳнага қўйди. Асарни театрнинг бош режиссёри Шавкат Умаров саҳналаштирган.

Драмада Туркистонда совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлашда, шунингдек босмачиларга қарши курашда иштирок этган Қизил армия жангчилари фаолияти акс эттирилган. Бош ролларни биринчи босмахона ишчиси Саъдулла Аҳмедов, 2-нон заводи ишчиси Акром Мирзааҳмедов ҳамда маданий-оқартув билим юрти ўқувчиси Ақида Фозиловалар ижро этди.

Э. МУҲАМЕДОВ.

СОВХОЗДА МЕДИЦИНА КУНИ

«Оққўрғон» совхозида саломатлик куни ўтказилди. Тошкентдан келган шифокорлар совхоз ишчиларининг меҳмони бўлдилар.

Республика қон қуйиш илмий-текшириш институти шифокорлари ташаббуси билан ўтказилган бу учрашув программаси донорлик мавзуида қизиқарли тузилган эди.

Ўша куни совхоз ишчиларидан бир неча киши фахрий донорлар сафидан ўрин олдилар. Улар қон бериб, саломатлик ишига муносиб ҳиссаларини қўшдилар.

Совхозда донорлар сафи тобора кенгайиб бормоқда. Кейинги икки-уч йил ичида улар сони 100 кишидан ортиб кетди. Бу ишда бошқаларга намуна бўлаётган энг яхши донорларга Фахрий ёрлиқлар топширилди.

М. НУРИДДИНОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатувлар программаси.** 18.00 — **Телеянгиликлар** (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.10 — **«Қизил галстук».** Тележурнал. 18.50 — **Миллионлар ленинча университети.** 19.05 — **Телеянгиликлар.** 19.20 — **Ёш талантлар.** Хайрулла Лутфуллаев.

19.55 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатувлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **«Революция доҳийсига»** (Адабий эшиттириш). 18.20 — **Ҳужжатли фильм.** 18.40 — **Усмирлар учун эшиттириш.** 19.20 — **«Иккинчи истеъдод»** (Концерт).

Ўзбек тилида: 20.00 — **«Дўстлик»** (Ҳужжатли фильм). 20.50 — **«Ёшлик»** студияси кўрсатади. **«Интернационал дўстлик клуби».** 22.00 — **Музика истиқболининг эгалари»** (Иккинчи кўрсатув).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — **Фрунзе кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИИ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 15/IV да **Жизель,** 16/IV да **Севилья сартароши,** 17/IV да **Чио-Чио-Сан.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/IV да **Олтинчи июль.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 15/IV да **Ажаб савдолар,** 16/IV да **Бахт тўйи** (билетлар сотилган), 17/IV да **Қайнона.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **ЛИЛИПУТЛАР ИШТИРОКИДА ДЖАЗ-ОРКЕСТР ГАСТРОЛЛАРИ.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 15/IV да **«Учинчи орзу»,** 16/IV да **Баҳс,** 17/IV да **Дийдор.**

КИНО

Совет Иттифоқи элчиси — «МОСКВА», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 1 да).

Муҳаббатнома (2 серия) — «ЧАЙКА» (кундуз соат 2 ярим, 5 ва кеч 7 яримда). САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3, 5 ярим ва кеч 8 ярмида).

Кечиккан гуллар — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да).

Олтин қўлқоп соҳиблари (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Трембита — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 2, кеч 6, 9.45 минутда).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
14 АПРЕЛДАН БОШЛАБ
50 лилипут артистлар иштирокида

ДУНЁДА ЯГОНА ДЖАЗ-ОРКЕСТРИ ГАСТРОЛЛАРИ

Постановкачи — РСФСРда хизмат кўрсатган маданият ходими М. КАЧУРИНЕР.

Цирк программасида ҳархил номерлар томошаси бўлади.

Томошалар кеч соат 8 да бошланади.

Шанба куни икки марта — кундуз соат 3 ва кеч соат 8 да;

Якшанба куни уч марта томошалар кўрсатилади: эрталаб соат 12 да, кундуз соат 3 да, кеч соат 8 да.

Касса эрталаб соат 11 дан очиқ.

ТОШКЕНТ БУЛКА-КОНДИТЕР КОМБИНАТИ

кенг ассортиментда тешик кулчалар

Ишлаб чиқаради

Ҳамда Тошкент шаҳар ва областидаги харидорларга чекланмаган миқдорда тешик кулчаларни обориб сотиш имкониятига эга.

Шартнома тузиш учун: Тошкент шаҳар, Тимирязев кўчаси, 2 уйга мурожаат қилинсин.

103-АВТОБАЗАГА

газ-пайвандчи, қопловчи уста, тонарь, дурадгор

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Текстильний кўчаси, 11-уй, кадрлар бўлими.

УЙЛАР ТЎЙЛАРИ

Чилонзорнинг 7-кварталида 153-қурилиш трестининг 34-бошқармаси бинокорлари қўли билан яна 3 та кўпқаватли турар-жой бунёд этилди. Уйларга кўчиб келаётган тошкентликлар бинокорлар меҳнатидан мамнун бўлаётирлар. Ҳақиқатан ҳам ҳар уччала уй сифатли пардоздан чиқарилган, ҳамма қулайликлар яратилган.

Бу бинолардан хиёл нарироқда яна бир 48 квартирали турар-жой кўкка бўй чўзган. Бу бино 6-қурилиш трестининг 33-бошқармаси бинокорлари кучи билан қурилган. Яқин ҳафталар ичида пардозлаш ишлари тугалланиб, квартиралар калити меҳнаткашларга топширилади.

ОБЛАСТЬ МИЛИЦИЯ ХОДИМЛАРИНИНГ СЛЁТИ

ОСОЙИШТАЛИК ПОСБОНЛАРИ

Пойтахт область милиция аълочиларининг слёти ажойиб кунда—бутун прогрессив инсоният доҳийси В. И. Ленин туғилган кунга 100 йил тўладиган тантана арафасида бўлиб ўтди.

Слётда область ички ишлар бошқармаси сиёсий-тарбиявий бўлимининг бошлиғи ўртоқ **Х. Солихов** область ички ишлар бўлими ходимларининг жамоат тартибини сақлаш ва жиноятчиликка қарши кураш соҳасида қилинган ишлар ва галдаги вазифалар ҳақида доклад қилди.

Партия ва ҳукуматимиз, деди докладчи, кейинги вақтда Совет милициясини фаолиятини янада яхшилаш билан боғлиқ бир қатор қарорлар қабул қилди. Область ички ишлар бошқармасининг ходимлари партия ва ҳукуматимизнинг ғамхўрликларига жавобан ўз постларида сергак ва хушёр туриб, давлатимиз ва халқимиз манфаатини қўриқлаб келмоқда. Коммунистик партия ва халқимиз биздан ҳар бир ишга юқори малака билан ижодий ёндошишни, халқ манфаати нуқтаи назаридан қараб иш кўришни талаб қилади. Бизнинг сафимизда ўз зиммасига юклатилган ана шу шарафли вазифани муваффақиятли бажариб келаётган кишилар жуда кўп.

Область ички ишлар бошқармаси ва унинг жойлардаги органлари ана шу кишиларга таяниб, ўзининг оператив иш фаолиятини тобора яхшиламоқда, жамоат билан алоқасини мустаҳкамламоқда. Бу эса жойларда жиноятни кескин камайтиришда, кишиларни тарбиялашда, жамоатчиликнинг ролини оширишда яхши натижалар бермоқда.

Бу соҳада Янгийўл шаҳар ички ишлар бўлими жиноят қидирув бўлимининг катта инспектори, милиция кичик лейтенанти, милиция аълочиси Рустам Абдуллаевнинг номини фахр билан тилга оламиз. Ўртоқ Абдуллаев бошчилик қилаётган бўлим бутун оператив ишни намунали йўлга қўйгани учун ҳам жиноят элементлари анча камайди. Содир бўлган жиноятларнинг деярли ҳаммаси ўз вақтида очилиб, тегишли чоралар кўрилди.

Хўш, бунинг сири нимада? Ўртоқ Абдуллаев ўзи яшаб, ўзи хизмат қилаётган шаҳарни, бу ердаги кишиларни жуда яхши билади. У кўпроқ халқ орасида, у билан бирга бўлади. Шунинг учун ҳам райондаги каттадан-кичик уни яхши танийди, номини фахр билан тилга олади.

Жиноятчиликка қарши қатъий курашда Бўстонлиқ район ички ишлар бўлимининг оператив вакили, милиция лейтенанти Маҳамадали Бекматов ҳақида ҳам худди шундай илиқ гапларни айтиш мумкин. Ўртоқ Бекматовнинг шахсан ўзи бир неча оғир жиноят изларини очишда ташаббус кўрсатиб, қидирув ишларини ташкил этишда катта ёрдам берди.

Шунингдек, Бекобод, Янгийўл шаҳар ички ишлар бўлими, Калинин ва Бўстонлиқ районлари ички ишлар бўлимлари ҳам жиноятчиликка қарши кураш ва жамоат тартибини сақлаш йўлида бирмунча яхши ишлар қилмоқдалар.

Бугунги кунда область ички ишлар бошқармаси составида 355 киши «Милиция аълочиси» номини олиб халқ ва давлат ишончини шараф билан оқлаб келмоқда. Хизматда, ҳаётда катта тажриба орттирган бу ходимлар жамоат олдида, мактабларда, корхоналарда, колхозларда лекция ва суҳбатлар ўтказиб, энди ўсиб келаётган ёш авлодни тарбиялаш ишига катта ҳисса қўшмоқдалар.

Маълумки, милиция ходимларининг меҳнаткашлар олдида тез-тез ҳисоб бериб туриши жамоатчиликни жиноятчиликка қарши курашга кенгроқ жалб этиш формаларидан биридир. Ана шунинг учун ҳам жойлардаги ички ишлар бўлими раҳбарлари ва участка инспекторлари бу масалага кенгроқ аҳамият беришмоқда.

Слётда сўзга чиққан Ангрен шаҳар ички ишлар бўлими, жиноят қидирув бўлимининг бошлиғи **Юсупов,** Чирчиқ шаҳар ички ишлар бўлимининг участка инспектори **Сариев,** Янгийўл шаҳар ички ишлар бўлими, жиноят қидирув бўлимининг катта инспектори, милиция аълочиси **Абдуллаев,** Урта Чирчиқ район ички ишлар бўлими, жиноят қидирув бўлимининг инспектори **Трофименко,** Янгийўл район ички ишлар бўлими, сиёсий-тарбиявий бўлим бошлиғининг ўринбосари **Акбаров** ўртоқлар жиноятчиликка қарши, жамоат тартибини сақлаш учун курашда эришган ютуқ ва тажрибалари билан ўртоқлашдилар.

Слёт қатнашчилари халқимизнинг баракали меҳнат қилиши ва маданий дам олишини таъминлаш учун жойларда жамоат тартибини кўз қорачиғидек сақлаш, жиноятчиликка қарши мурсасизлик билан кураш олиб боришга даъват этувчи мурожаат қабул қилишди.

Слёт охирида кўп йиллардан буён меҳнат қилиб, халқ ишончини оқлаб келаётган бир группа милиция ходимларига «Милиция аълочиси» деган значок топширилди. Мукофотланганлар орасида Бекобод шаҳар ички ишлар бўлимининг жиноят қидирув бўлими инспектори Р. Азизов, Бўка район ички ишлар бўлими жиноят қидирув бўлимининг инспекторлари Ш. Исоқов, У. Дониёров, Бўстонлиқ район ички ишлар бўлими милиция лейтенанти Д. Носиров, шу райондан кичик лейтенант И. Аҳмедов, кичик сержант М. Ҳайтметов ва бошқа ўртоқлар бор.

ЛАЙЛАК КЕЛДИ, ЕЗ БЎЛДИ. А. Абалян фотоси.

Спорт

МЕҲМОНЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

«Шашка малика»лари мусобақасининг биринчи турида кўпчилик томошабин тошкентлик Х. Мўминова билан ленинградлик Г. Глазова, кишиневлик Л. Бендерская билан тошкентлик Х. Иброҳимова ўртасидаги учрашувларни қизиқиш билан кузатди.

Мўминованинг рақиби тажрибали шашкачи, СССР биринчилигининг бронза мукофотчиси. Аммо ҳамшаҳримиз ундан чўчиб ўтирмади. Меҳмоннинг ноаниқ юришларидан фойдаланиб катта позицион устунликка эга бўлди. Мўминова бир юриш қилса ўйинни ўз фойдасига ҳал этиши мумкин бўлган ҳолат ҳам юз берди. Аммо бу ўринда масъулиятли мусобақаларда тажрибаси етишмаслиги билиниб қолди. Тошкентлик спартакчи қўпол хатога йўл қўйиб, мағлуб бўлди.

Иброҳимова дебютни муваффақиятсиз бошлаб, қийинчилик билан ҳимояланди. Тўрт соатлик ўйин натижа бермади. Учрашув меҳмоннинг қўли баланд ҳолда кечиктирилди.

Аугустинайте — Наумова, Степанова — Соркина, Ковзан —Лашина учрашувлари кескин «жанг»лардан сўнг дуранг бўлиб тугади.

Кеча иккинчи тур ўйналди. Х. Мўминова мамлакат касаба союзлари чемпиони Е. Соркина билан шашка столи атрофига ўтирди.

Е. ЧЕРКАССКИЙ,
спорт мастери.

●

«Б» КЛАССИДА

Ўрта Осиё зонаси «Б» класси командаларининг ҳаммаси мусобақага киришди. Чирчиқнинг «Химик» футболчилари мавсумнинг биринчи матчини Термиз автомобилчиларига қарши ўтказди. Областимиз вакиллари рақибларини 3:2 ҳисобида мағлубиятга учратиб, дастлабки икки очкони қўлга киритдилар. Иккинчи матчни ўйнаган «Оққўрғон» командаси бу сафар ўз майдонида қўрғонтепалик «Пахтакор» футболчиларига ўйинни бой бериб қўйди — 1:2. Сирдарё областининг «Пахтаорол» командаси Нурек шаҳрининг «Энергетик» футболчилари дарвозасига тўртта жавобсиз тўп киритди. Ўтган йил «А» классида қатнашган «Зарафшон» Чуст футболчиларини қабул қилиб, 2:0 ҳисобида ғалабага эришди. Қолган ўйин натижалари қуйидагича: «Янгиер» — «Пахтачи» (Гулистон) — 0:0, «Спартак» (Самарқанд) — «Спартак» (Андижон) — 2:1, «Строитель» (Жалолобод) — Наримонов номли колхоз — 1:1, «Олой» (Ўш) — «Ирригатор» (Чоржўй) — 1:0.

Бугун командалар навбатдаги тур мусобақаларини ўтказадилар.

●

ЦСКА ЧЕМПИОН

Москванинг ЦСКА хоккейчилари чемпионат тугамасданоқ рақибларидан анча илгарилаб кетиб СССР чемпиони бўлдилар. Улар бу юксак номни 15 марта қўлга киритдилар. Ўтган йилги чемпионат ғолиби — пойтахт спартакчилари бу йил кумуш медаль учун курашмоқдалар.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Г. 1623. ИНДЕКС — 64697. Р—01412.